

**UCHWAŁA NR XXVIII/157/26
RADY GMINY SULMIERZYCE**

z dnia 23 stycznia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulmierzyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy

Tadeusz Kruszyński

Załącznik do Uchwały
Nr XXVIII/157/26
Rady Gminy w Sulmierzycach
z dnia 23.01.2026 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W GMINIE SULMIERZYCE
NA LATA 2026 - 2030**

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE DO OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU, ZAŁOŻENIA OGÓLNE.....	7
II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY SULMIERZYCE	9
III. ANALIZA SWOT	32
IV. CELE I WSKAŹNIKI PROGRAMU	35
V. HARMONOGRAM ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PROGRAMU	37
VI. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROGRAMU, MONITORING I EWALUACJA	41
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	43
VIII. REALIZATORZY PROGRAMU	44
PODSUMOWANIE	45

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Najbardziej poważnym zagrożeniem dla stabilności rodziny jest stosowanie przemocy. Przemoc domowa według ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, które wykorzystuje przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną i narusza prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy — w szczególności: naraża ją na utratę życia lub zdrowia, godność, nietykalność cielesną, wolność (w tym seksualną), powoduje szkody fizyczne lub psychiczne albo moralne cierpienie. Dzięki takiej definicji przemocy domowej ujętej w ustawie podmioty mogą podejmować skoordynowane działań zaradcze mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

Przemoc domowa nie zawsze jest łatwa do rozpoznania, powszechnie przyjmuje się, że jest to działanie:

- intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny – co oznacza, że jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem mającym na celu całkowitą kontrolę nad osobami doznającymi przemocy,
- naruszające godność prawa i dobra osobiste osób doznających przemocy – co oznacza, że osoba stosująca przemoc domową wykorzystując swoją przewagę narusza podstawowe prawa drugiego człowieka, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,
- wykorzystujące wyraźną asymetrię sił – osoba doznająca przemocy jest słabsza wobec osoby stosującej przemoc,
- powodujące ból i cierpienie – osoba stosująca przemoc domową naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy i powoduje poważne szkody.

Przemoc jest zjawiskiem występującym niestety dość często w społeczeństwie, dotyczy rodziny o różnym statusie społecznym. Jest jednocześnie skutkiem społecznego przyzwolenia

na przemocowe stosowanie kar, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie jako efekt zachowań przemocowych; jest postawą zdecydowanie negatywną i szkodliwą społecznie. Zjawisko przemocy domowej występuje od zawsze, jednak mówiono o nim niewiele, przez długi czas nie postrzegano przemocy jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które prowadzi do głębokich naruszeń norm moralnych i prawnych, a w skrajnych przypadkach do okaleczeń, a nawet zabójstw. Wynikało to głównie z pewnych stereotypów i przeświadczeń, ponieważ wokół definicji przemocy wytworzyło się mnóstwo mitów, które skutecznie maskowały prawdę o tym zjawisku.

Mity o przemocy:

- przemoc nas nie dotyczy
fakt: przemoc istnieje wszędzie, niezależnie od rasy, wyznania czy narodowości,
- maltretowanie to tylko chwilowa utrata panowania nad swoim zachowaniem
fakt: maltretowanie to umyślne działanie dążące do przejęcia kontroli i wzbudzenia strachu,
- przemoc zdarza się w sferze biedoty
fakt: przemoc jest również obecna w rodzinach inteligenckich i zamożnych,
- popchnięcie, uderzenie dłonią/pięścią nie jest niczym złym, nie jest przemocą, nie powoduje obrażeń, jest potrzebne w wychowaniu dzieci
fakt: każde działanie zmierzające do godzenia w czyjąś osobistą wolność jest aktem przemocy,
- maltretowana kobieta lub dziecko mogą swobodnie opuścić swój dom
fakt: podjęcie decyzji o powiadomieniu o stosowaniu przemocy i opuszczenie domu jest bardzo trudną decyzją, podjęcie jej i zrealizowanie jest obarczone poważnymi skutkami, podjęcie decyzji powoduje lęk przed ostracyzmem oraz komplikacjami rodzinnymi i osobistymi,
- mężczyzna ma prawo do bicia własnej żony czy dzieci, bo tak było zawsze
fakt: pozostałości myślenia panującego w systemie patriarchalnym – mężczyzna posiada władzę dominującą i kontrolną, kobieta jest podporządkowana i podległa mężowi.

W związku z tymi mitami pojawiło się zjawisko dziedziczenia wzorca przemocy, który jest społecznie akceptowalny.

W literaturze wyróżnia się dwa ogólne rodzaje przemocy: przemoc gorącą i chłodną.

Przemoc gorąca to furia, kiedy człowiek przestaje powstrzymywać uczucia pochodzące z frustracji; to wulkan emocjonalny. Taka przemoc jest dość „widowiskowa”, jednocześnie szybko mija; jest skumulowaną siłą uczuć, której nie da się zatrzymać.

Przemoc chłodna to zrealizowanie scenariusza przemocy, który ma na celu pogwałcenie dóbr i praw drugiej osób, jest zaplanowana, zdarza się w pozornie dobrej rodzinie; nie ma tu furii i gniewu, ale intencyjne krzywdzące działanie.

W zjawisku przemocy możemy wyróżnić pięć głównych form, choć w literaturze stosuje się również inne podziały.

Tabela 1. Najczęściej występujące formy przemocy

FORMY PRZEMOCY	
PRZEMOC FIZYCZNA	Zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia na ciele. Bicie, popychanie, torturowanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, drapanie, plucie, szarpanie za włosy, gryzienie, wykręcanie rąk, duszenie, okaleczenie, przypalanie papierosem, wyrywanie paznokci, parzenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni, napaść, uwięzienie i wszelkie inne działania, które wywierają ból i strach. Objawy: sińce, obrzęki na twarzy, ramionach, klatce piersiowej, plecach, pod pachami, na dłoniach, stopach, pośladkach, ślady po oparzeniach, rany cięte, kute, blizny za uszami, otwarte rany w nietypowych miejscach.
PRZEMOC PSYCHICZNA	Działanie mające na celu pozbawienia osoby doznającej przemocy zaufania do siebie samej, tak, aby czuła się samotna i zależna tylko od agresora. Przymus i groźby, upokarzanie, zastraszanie, poniżanie, emocjonalne wykorzystywanie, szantaż emocjonalny, wyzywanie, obwinianie, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, manipulowaniem poczuciem winy, karanie przez odmowę uczuć, odmawianie współżycia małżeńskiego, wyśmiewanie, zawstydzanie, kontrolowanie lub uniemożliwianie kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, narzucanie własnych poglądów, zakaz opuszczania domu, miłość warunkowa, brak zainteresowania, brak szacunku, stała krytyka, oskarżanie o wywołanie przemocy, zaprzeczenie przemocy, wykorzystywanie pozycji, wymaganie bezwzględnego posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna, podsłuchiwanie rozmów telefonicznych, niszczeniu przedmiotów cennych dla osoby doznającej przemocy. Objawy: niska samoocena, wzmożona czujność, tiki nerwowe, zmiana nastrojów, słaba kontrola emocji, poczucie zagrożenia i „bycia nikim”.
PRZEMOC SEKSUALNA	Wymuszanie pożycia seksualnego, aktywności seksualnej, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytyka zachowań seksualnych, zmuszanie do oglądania filmów lub gazet pornograficznych, straszenie gwałtem, gwałt, straszenie karami fizycznymi i psychicznymi w razie odmowy współżycia, filmowanie podczas działań seksualnych, rozbieranie z zastosowaniem przemocy fizycznej.
PRZEMOC FINANSOWA	Zabieranie zarobionych pieniędzy, odmawianie możliwości pracy, brak zaspakajania potrzeb materialnych, kontrola wydawania pieniędzy, odmowa finansowania koniecznych wydatków, ograniczanie wydatkowania środków finansowych.

ZANIEDBANIE	Forma przemocy domowej polegająca na długotrwałym lub powtarzającym się niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych, emocjonalnych, zdrowotnych, edukacyjnych lub społecznych osoby pozostającej w relacji zależności od osoby stosującej przemoc np. dziecka, osoby starszej, chorej lub z niepełnosprawnością. Zaniedbanie może przejawiać się m.in. poprzez: brak zapewnienia odpowiedniego wyżywienia, ubrania, higieny lub schronienia, nieudzielanie pomocy medycznej lub zaniechanie leczenia, brak zainteresowania stanem emocjonalnym i rozwojem osoby, niedostarczanie obowiązków opiekuńczych lub wychowawczych, izolowanie od kontaktów społecznych i edukacyjnych czy lekceważenie potrzeb bezpieczeństwa i ochrony przed przemocą.
--------------------	--

W literaturze najczęściej wymienia się źródła przemocy w podziale na:

- **biologiczne:** impulsywny temperament, uszkodzenia Ośrodkowego Układu Nerwowego (CNS), urazy głowy, które utrudniają psychologiczną kontrolę nad zachowaniami,
- **psychologiczne:** słaba kontrola emocji, wybuchy, eksplozje uczuć, frustracja, stres, deprawacja, zaburzenia osobowości, postawa lekceważąca wszystko i wszystkich, przekonanie o własnej mocy, poczucie wyższości nad innymi, zanik przeżywania wartości, współodczuwania, bycie świadkiem przemocy w dzieciństwie, doświadczanie jej,
- **środowiskowe:** akceptowanie przemocy jako wzorca utrwalonego w życiu rodziny w otaczającym środowisku, przechodzący z pokolenia na pokolenie, niejako dziedzicznie,
- **społeczno - kulturowe:** systemy rodzinne, wzorce kulturowe zezwalające na przemoc,
- **substancje chemiczne** - alkohol, narkotyki: torują drogę do przemocy, osłabiają zdolność do samokontroli, stymulują i pobudzają do działania.

Należy tutaj wskazać, iż współczesne technologie i media społecznościowe stały się w niektórych okolicznościach narzędziem wykorzystywanym do kontrolowania, zastraszania i poniżania osób doświadczających przemocy domowej. Tego rodzaju zachowania określane są jako cyberprzemoc domowa.

Może ona przyjmować różne formy, takie jak:

- nękanie i groźby za pośrednictwem wiadomości, e-maili lub mediów społecznościowych,
- nadmierna kontrola aktywności online, w tym sprawdzanie korespondencji, lokalizacji czy haseł do kont,
- upokarzanie w Internecie, publikowanie kompromitujących treści lub zdjęć bez zgody osoby doznającej przemocy,
- podszywanie się pod osobę doznającą przemocy, tworzenie fałszywych profili,
- izolowanie poprzez blokowanie możliwości kontaktów z rodziną i znajomymi.

Cyberprzemoc często współwystępuje z innymi formami przemocy domowej – psychiczną, emocjonalną czy ekonomiczną. Charakteryzuje się ciągłością, trudnością w „ucieczce” i szybkim rozprzestrzenianiem się skutków w przestrzeni publicznej. Dlatego ważne jest, aby w działaniach profilaktycznych i pomocowych uwzględniać również bezpieczeństwo cyfrowe osób zagrożonych przemocą, edukować o ochronie prywatności w sieci oraz zapewniać wsparcie w zakresie reagowania na przemoc online.

I. PODSTAWY PRAWNE DO OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU, ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- Ustawa z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto zadania i cele Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026-2030 są zbieżne z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- Gminnym Programem Wspierania Rodziny;
- Gminnym Programem Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sulmierzyce.

Zgodnie z zapisem w art. 6 ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. z 2024 poz. 1673) do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie i realizację Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach.

Adresatami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026 - 2030 są mieszkańcy gminy Sulmierzyce, służby społeczne, instytucje oraz organizacje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy jak również wszyscy ci, którzy na co dzień są świadkami przemocy, doznają przemocy lub ją stosują.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY SULMIERZYCE

Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Sulmierzyce powstała w oparciu o przeprowadzone wśród mieszkańców ankiety dotyczące przemocy domowej występującej na terenie Gminy Sulmierzyce, informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Pajęcznie, jak również na podstawie analizy dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulmierzycach i innych dostępnych źródeł.

1. Ankiety przyjęły dwojaką formę – tradycyjnej ankiety papierowej, która została udostępniona mieszkańcom na terenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulmierzycach oraz rozkolportowana w placówkach oświatowych i kulturalnych na terenie gminy, jak również ankiety elektronicznej udostępnionej na stronie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminy Sulmierzyce pod linkami:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe3XtuHhueZi2L33QyWTvs0a1og_n7ZO4g74-hpm5RsbnCnQg/closedform - ankieta dla pełnoletnich mieszkańców gminy

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc71Jpmj7leJ9TkXyeTeRw9dX4GQwcF1z4kmp4_j7hjjD4rzQ/closedform - ankieta dla dzieci i młodzieży

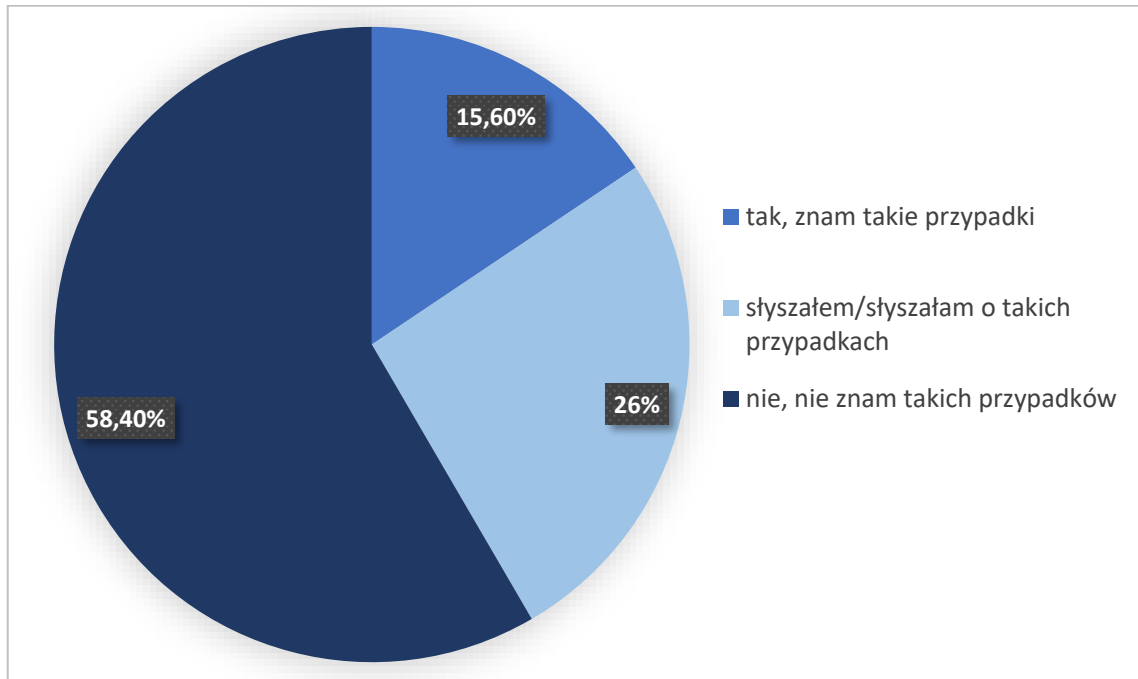
W ramach przygotowanych formularzy poruszone zostały tematy dotyczące istotności problemu społecznego jakim jest przemoc domowa, co pozwoliło na zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców Gminy Sulmierzyce. Pozyskane dane pozwalają na podjęcie skuteczniejszych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i wskazania kierunków podejmowanych działań.

Łącznie pozyskano 96 ankiet od osób dorosłych, w tym 59 ankiet w wersji tradycyjnej oraz 37 ankiet elektronicznych. W przypadku dzieci i młodzieży łącznie pozyskano 84 ankiety, w tym 83 ankiety w wersji tradycyjnej oraz 1 ankieta elektroniczna.

Dane pozyskane z ankiet zostały przedstawione w wersji graficznej oraz układzie tabelarycznym.

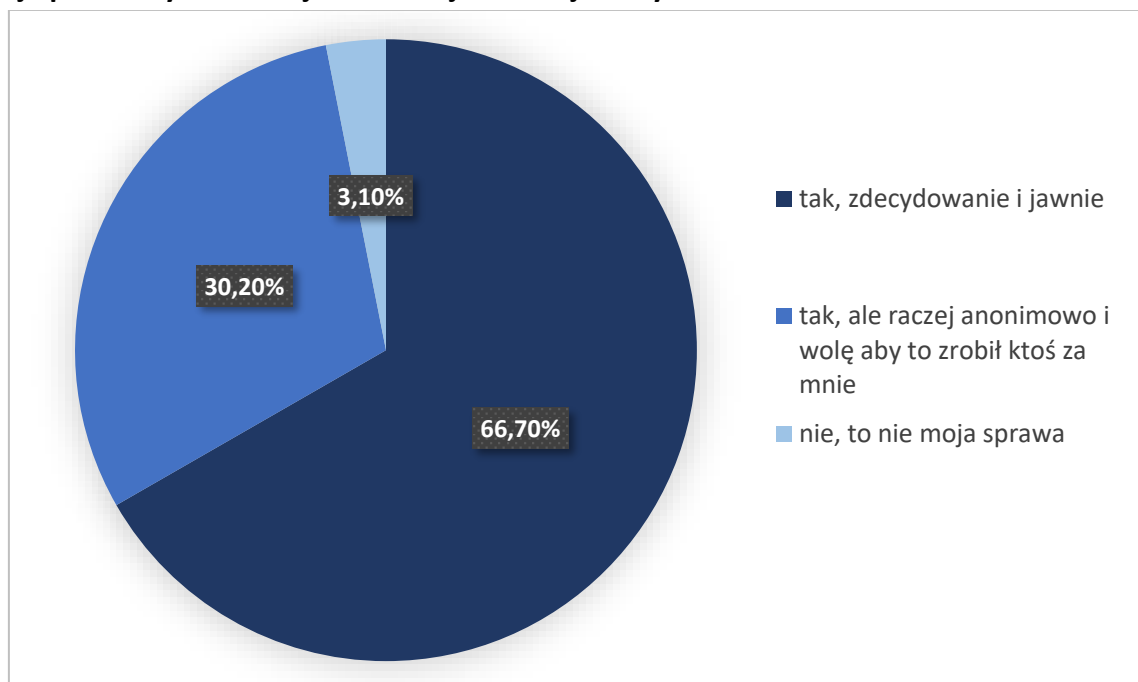
**Analiza ankiet dotyczących przemocy domowej występującej
na terenie Gminy Sulmierzyce – dorośli**

1. Czy zna Pan/Pani przypadki występowania przemocy domowej w najbliższym otoczeniu (rodzina, znajomi, sąsiedztwo)?

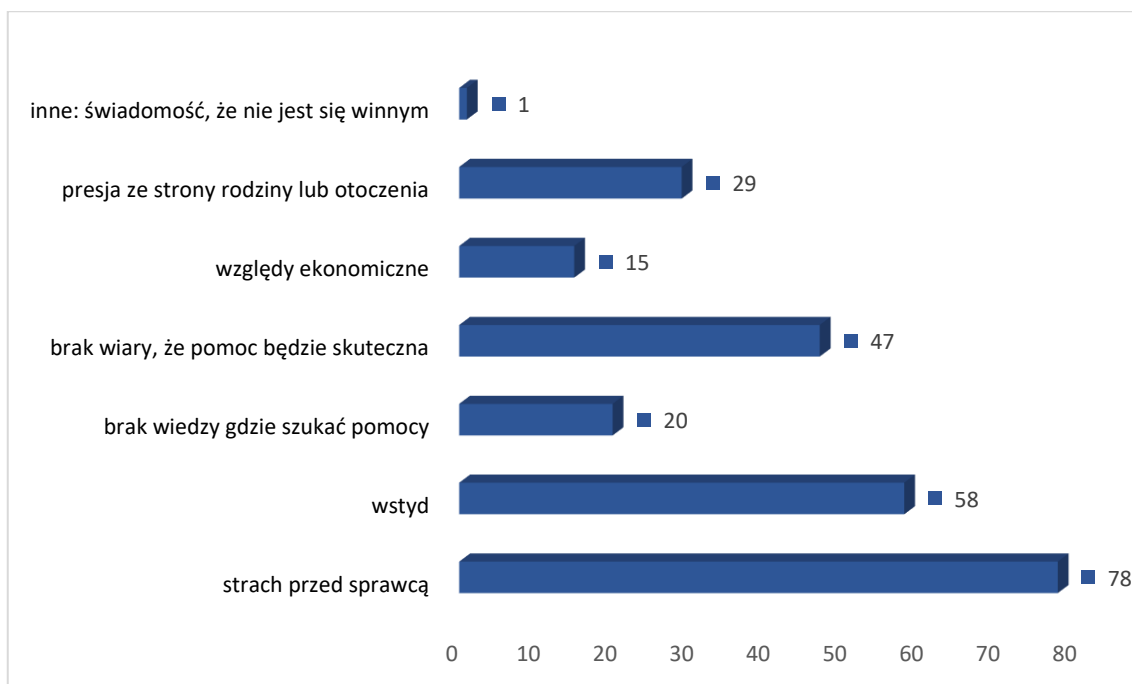
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

2. Czy Pan/Pani zareagowałby/zareagowałaby lub byłby/byłaby w stanie zareagować gdyby sytuacja przemocy domowej miała miejsce w najbliższym otoczeniu?

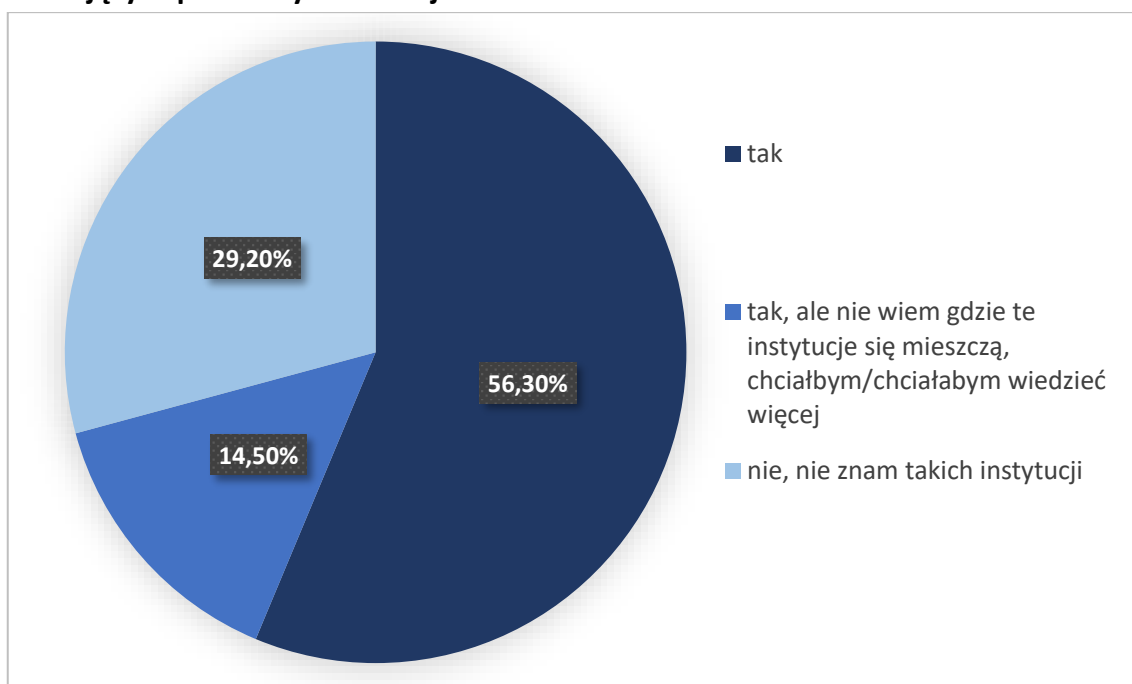
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

3. Co, według Pana/ Pani, najbardziej powstrzymuje osoby doświadczające przemocy domowej przed zgłoszeniem tego faktu? (możliwość wyboru kilku odpowiedzi)

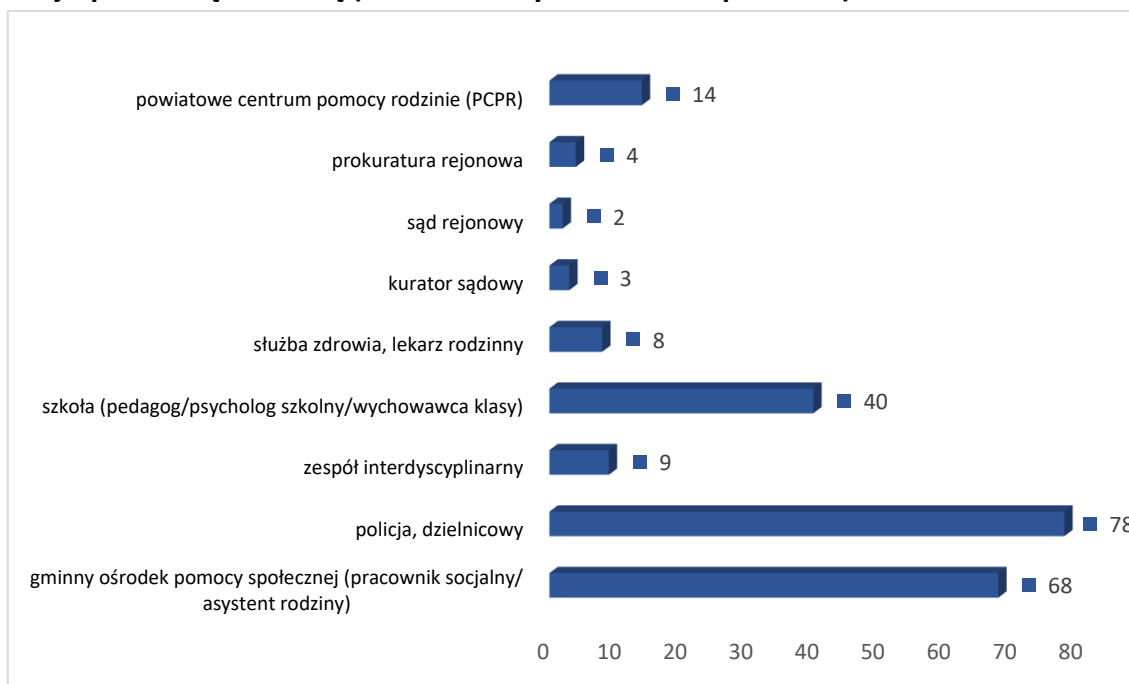
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

4. Czy ma Pan/Pani wiedzę na temat instytucji na terenie gminy adresowanych do osób doświadczających przemocy domowej?

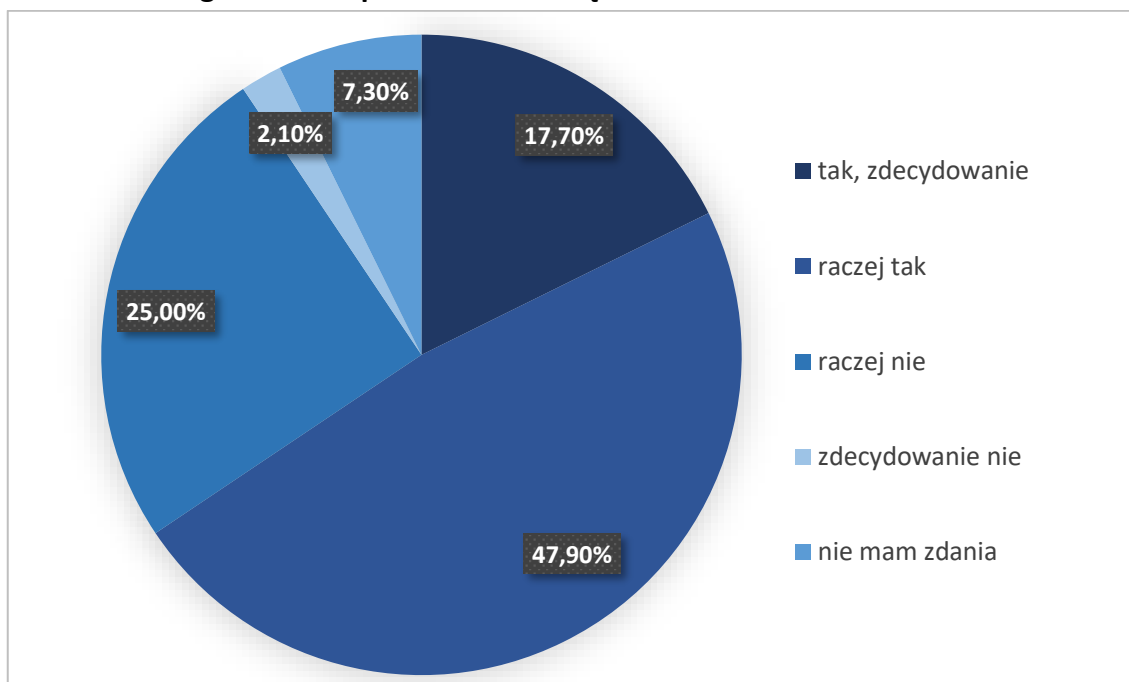
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

5. Do której z poniższych instytucji lub osób zgłosiłby się Pan/zgłosiłaby się Pani w sytuacji związanej z przemocą domową (możliwość wyboru kilku odpowiedzi)

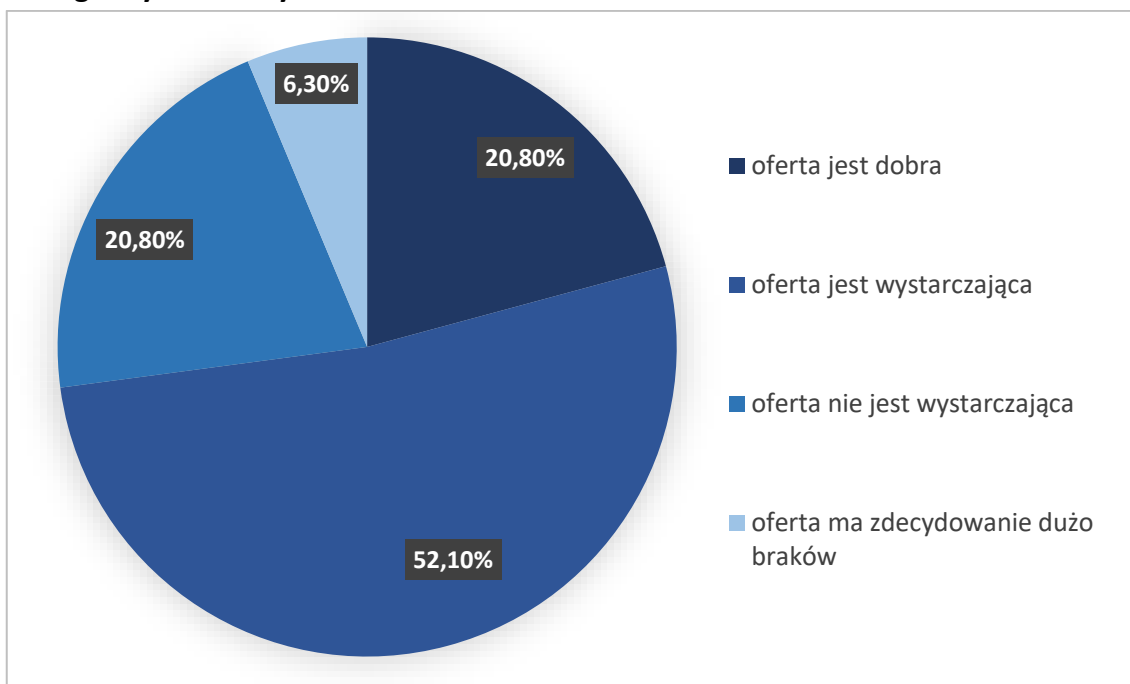
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

6. Czy uważa Pan/ Pani, że dzieci i młodzież w gminie są wystarczająco edukowane w zakresie rozpoznawania i reagowania na przemoc domową?

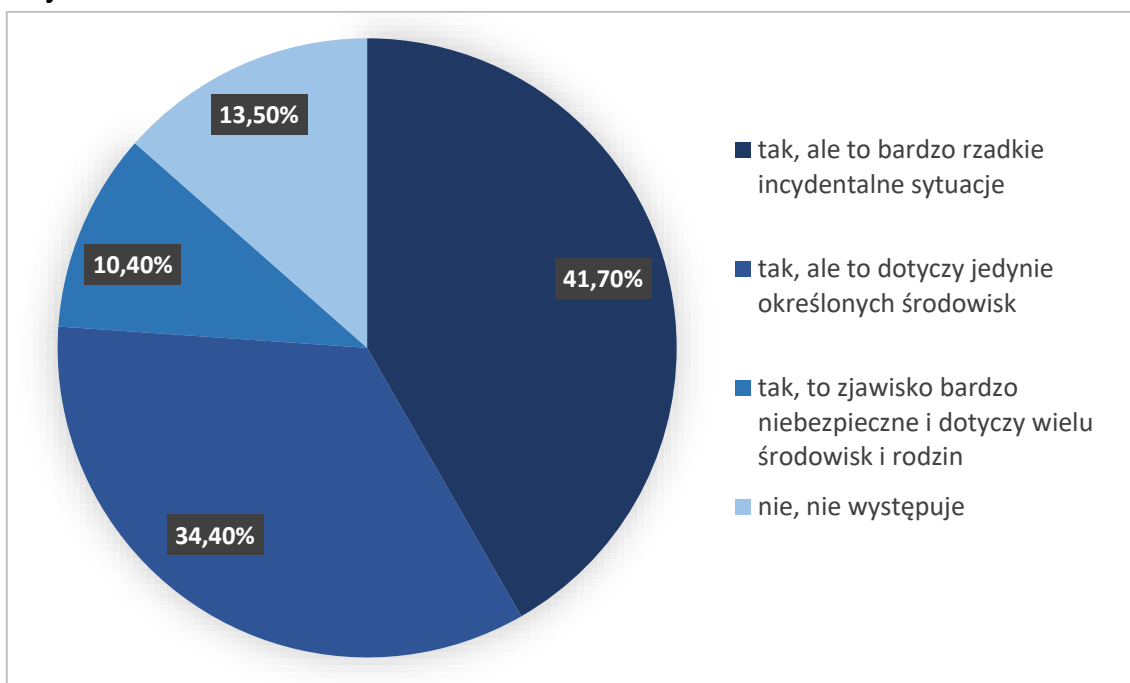
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

7. Jaka Pana/Pani zdaniem jest oferta działań wobec osób doznających przemocy domowej na terenie gminy Sulmierzyce?

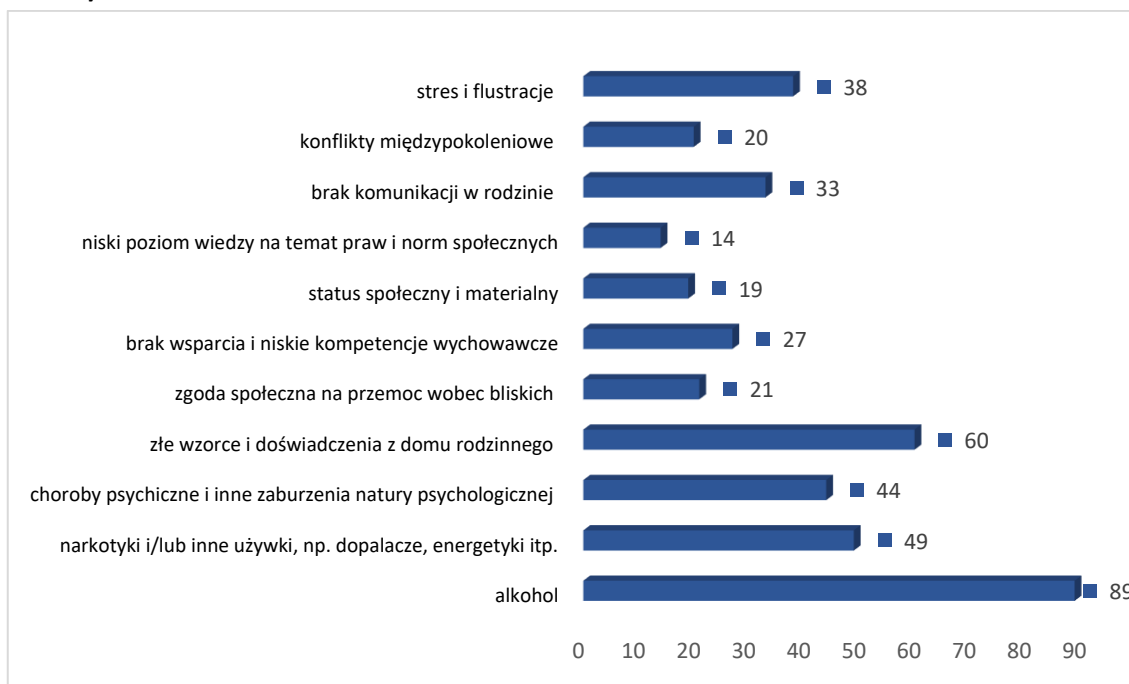
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

8. Czy Pana/Pani zdaniem zjawisko przemocy domowej występuje w gminie Sulmierzyce? Jeśli tak to w jakim nasileniu?

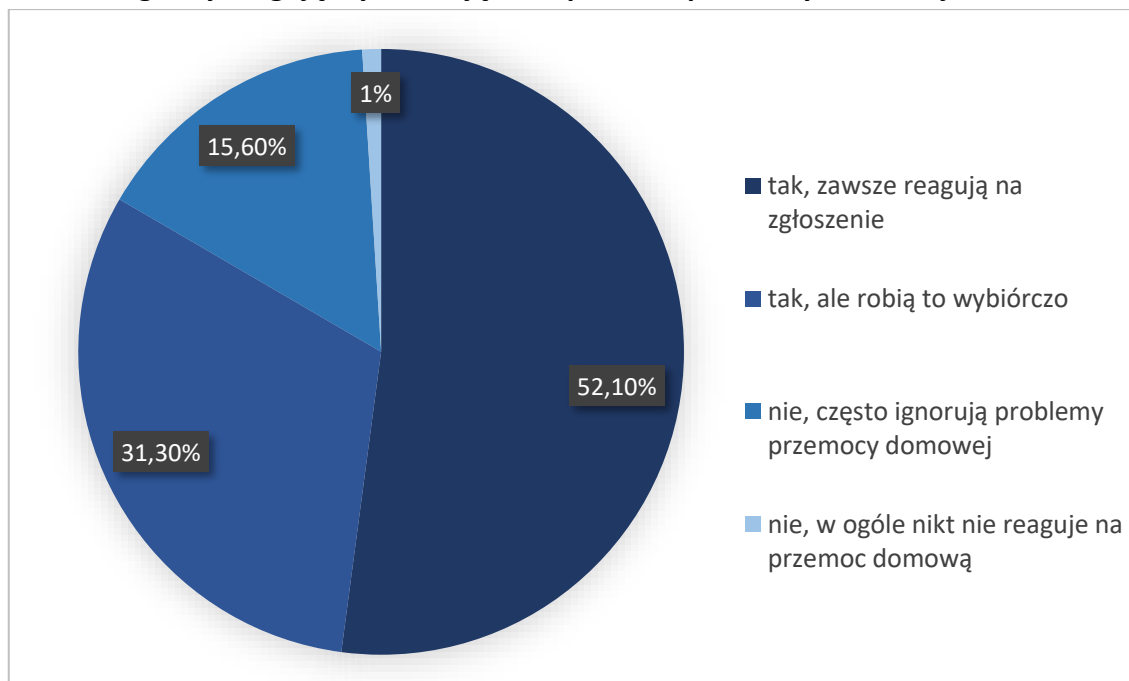
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

9. Co Pana/Pani zdaniem doprowadza do przemocy domowej? (możliwość wyboru kilku odpowiedzi)

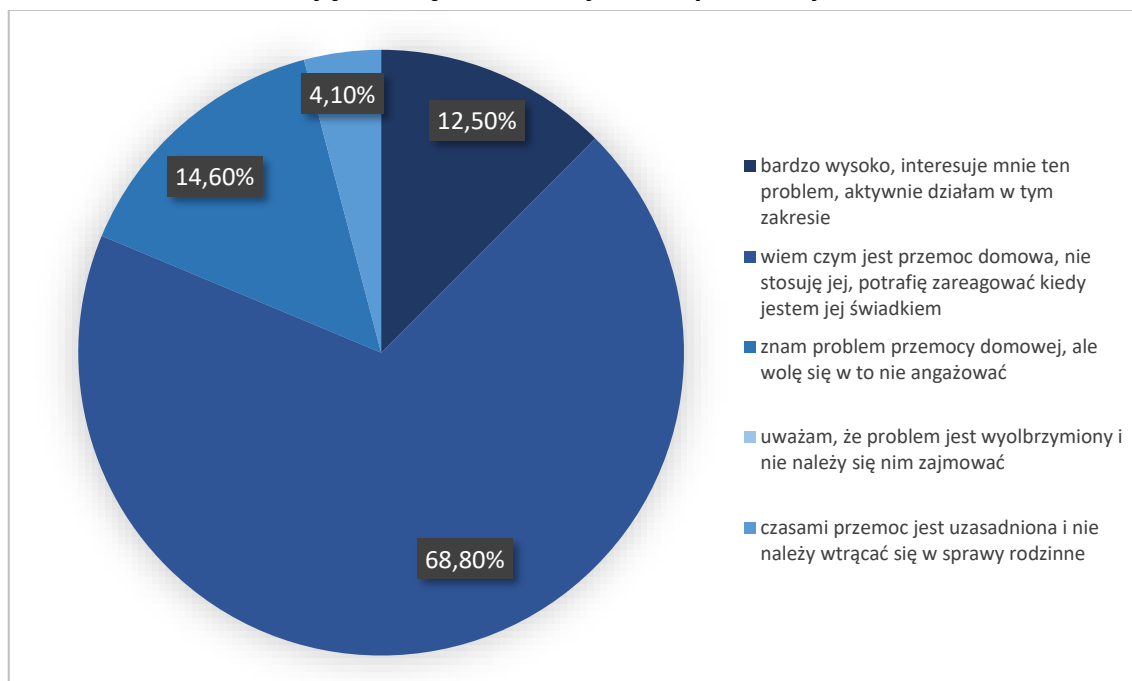
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

10. Czy Pana/Pani zdaniem służby pomocowe (policja, pomoc społeczna, służba zdrowia, szkoła itp.) na terenie gminy reagują wystarczająco na problem przemocy domowej?

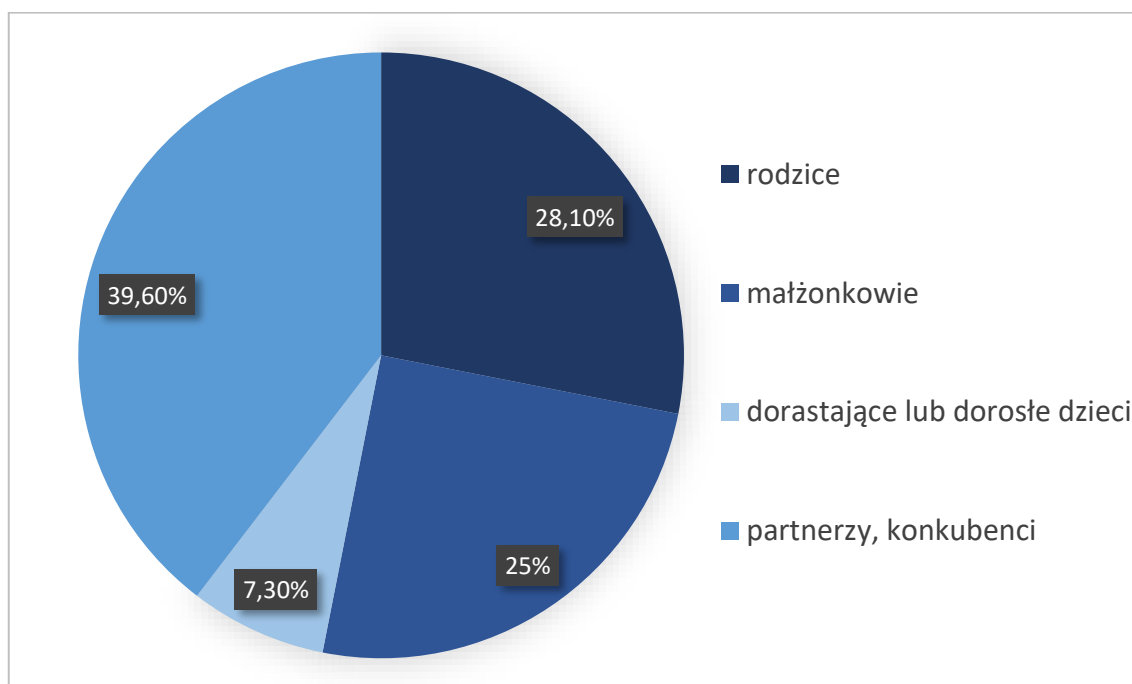
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

11. Jak Pan/ Pani ocenia swoją wiedzę na temat zjawiska przemocy?

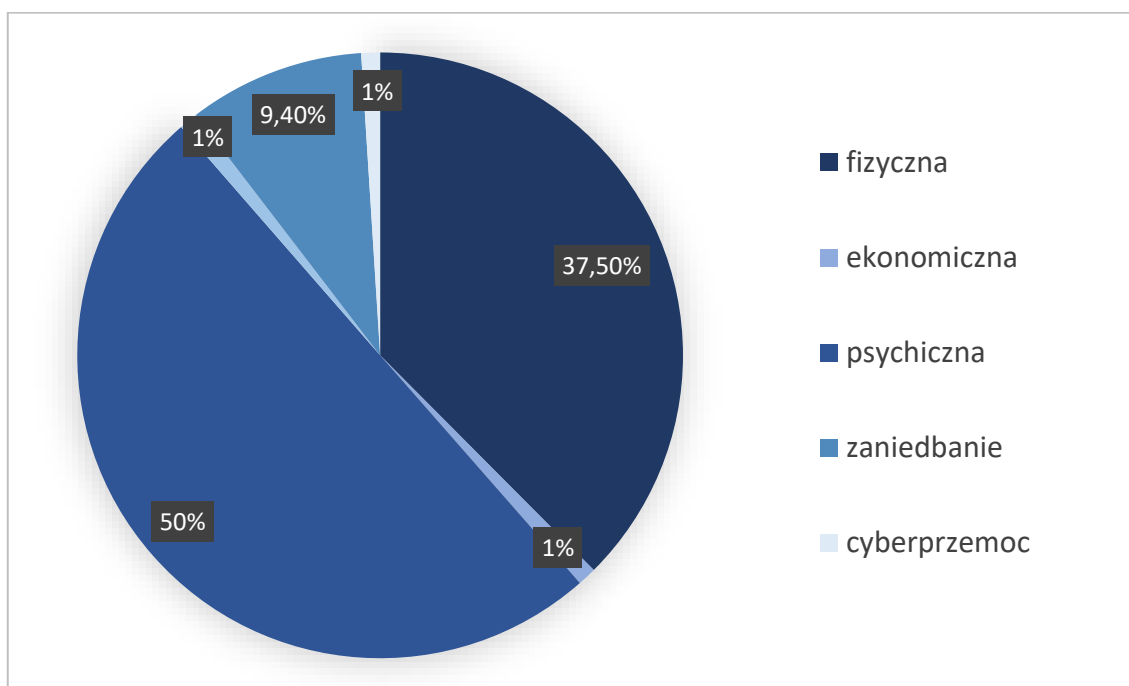
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

12. Kto według Pana/ Pani jest statystycznie najczęściej osobą stosującą przemoc domową?

źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

13. Jaka, Pana/Pani zdaniem, forma przemocy stosowana jest najczęściej?

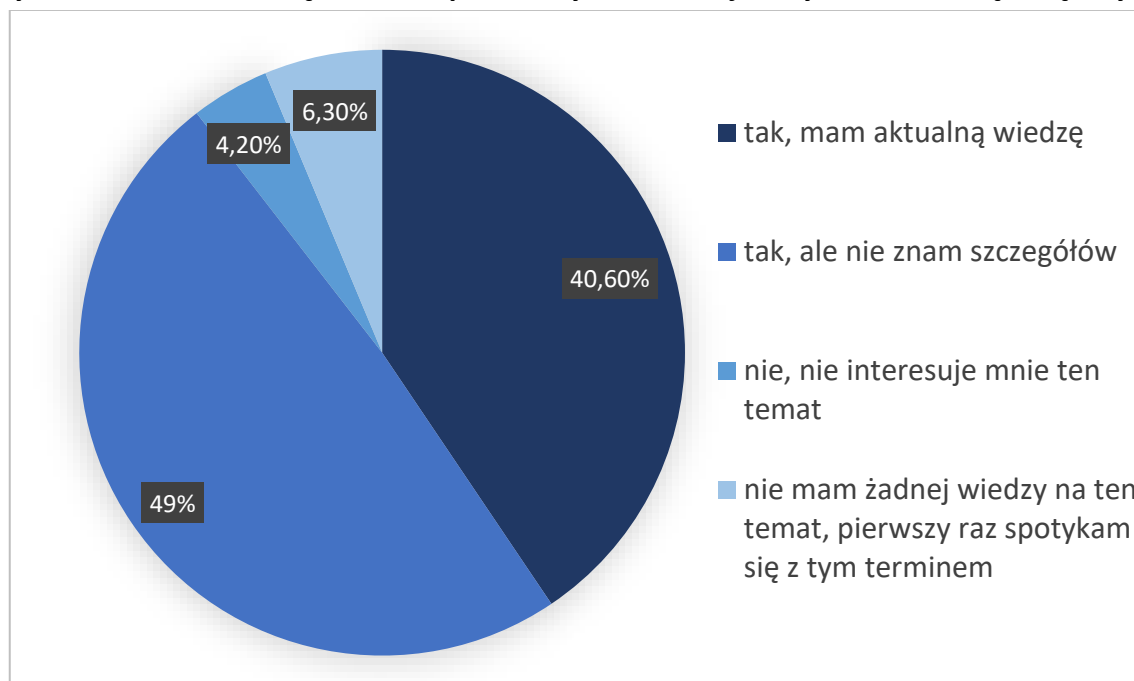
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

14. Czy byłby Pan zainteresowany/byłaby Pani zainteresowana poszerzaniem swojej wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach organizowanych bezpłatnie przez instytucje na terenie gminy?

źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

15. Czy ma Pan/ Pani wiedzę na temat procedury Niebieskiej Karty i działań z nią związanych?

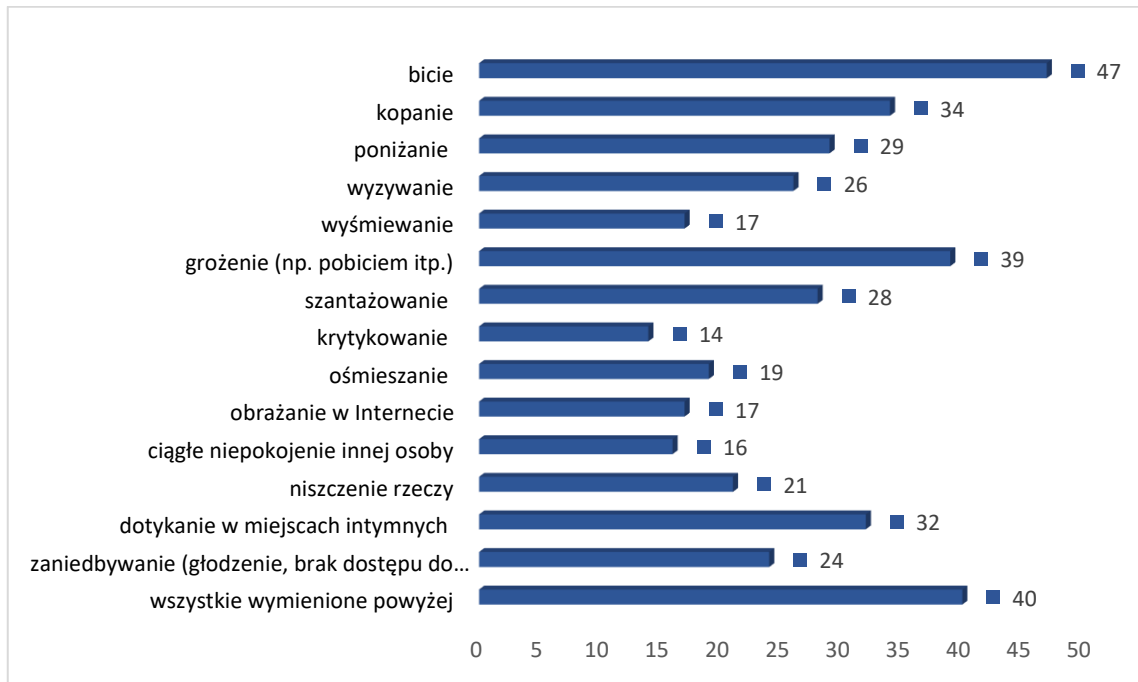
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

Charakterystyka grupy respondentów badanej w ramach ankiety dla dorosłych:

- łącznie 96 respondentów,
- 12 mężczyzn co stanowi 12,50 % i 84 kobiety co stanowi 87,50 %,
- 7 osób w przedziale 18-28 lat co stanowi 7,30 %, 27 osób w przedziale 29-39 lat co stanowi 28,10 %, 49 osób w przedziale 40-50 lat co stanowi 51,10 %, 13 osób w przedziale 50-61 lat co stanowi 13,50 %,
- 2 osoby wszały wykształcenie podstawowe, co stanowi 2,10 %, 1 osoba wskazała wykształcenie gimnazjalne co stanowi 1,00 %, 11 osób wskazało wykształcenie zawodowe co stanowi 11,50 %, 25 osób wskazało wykształcenie średnie co stanowi 26,00 %, 57 osób wskazało wykształcenie wyższe co stanowi 59,40 %,
- w ramach kryterium okresu zamieszkania na terenie gminy 6 osób wskazało okres poniżej 5 lat, co stanowi 6,20 %, 23 osoby wskazały okres od 5 do 15 lat co stanowi 24,00 %, 23 osoby wskazały okres 16 lat i więcej co stanowi 24,00 %, 44 osoby wybrały opcję od urodzenia co stanowi 45,80 %.

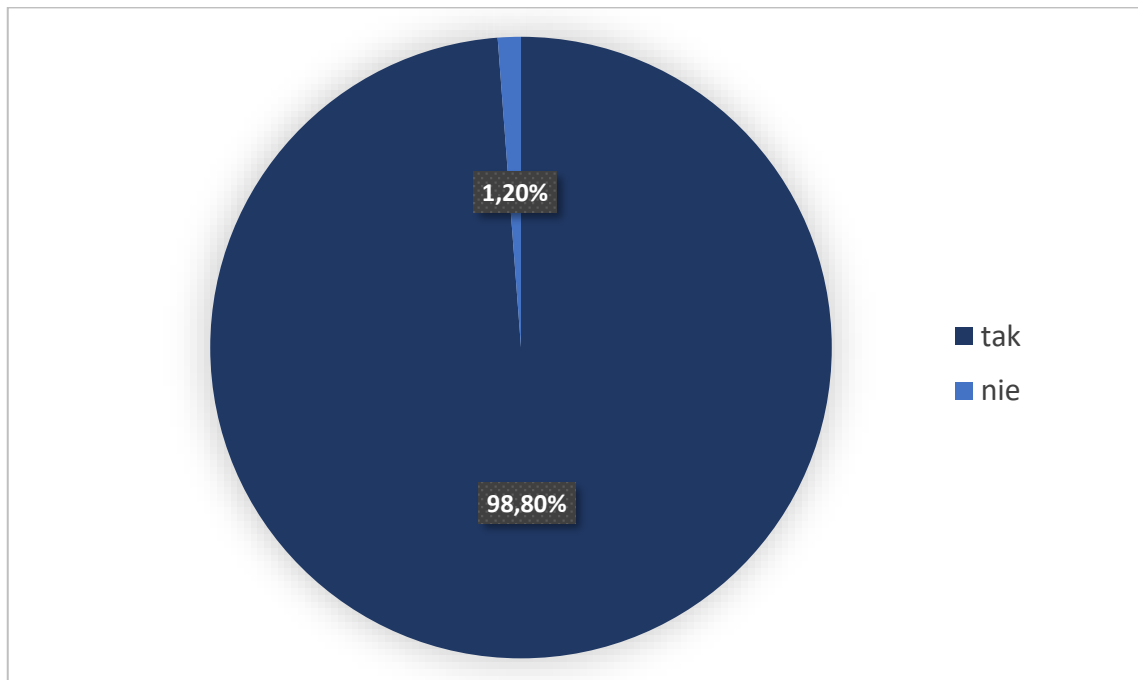
Analiza ankiet dotyczących przemocy domowej występującej na terenie Gminy Sulmierzyce – dzieci i młodzież

1. Co oznacza dla Ciebie przemoc wobec innych osób? (zaznacz dowolną ilość odpowiedzi)

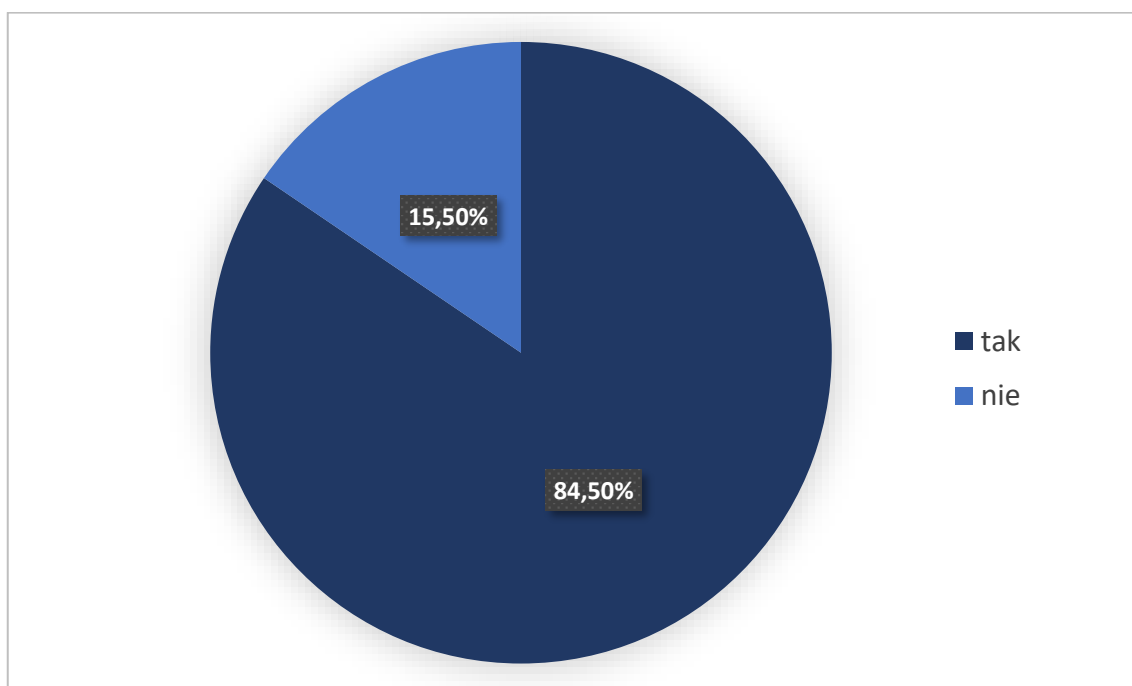
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

2. Czy czujesz się bezpiecznie w domu?

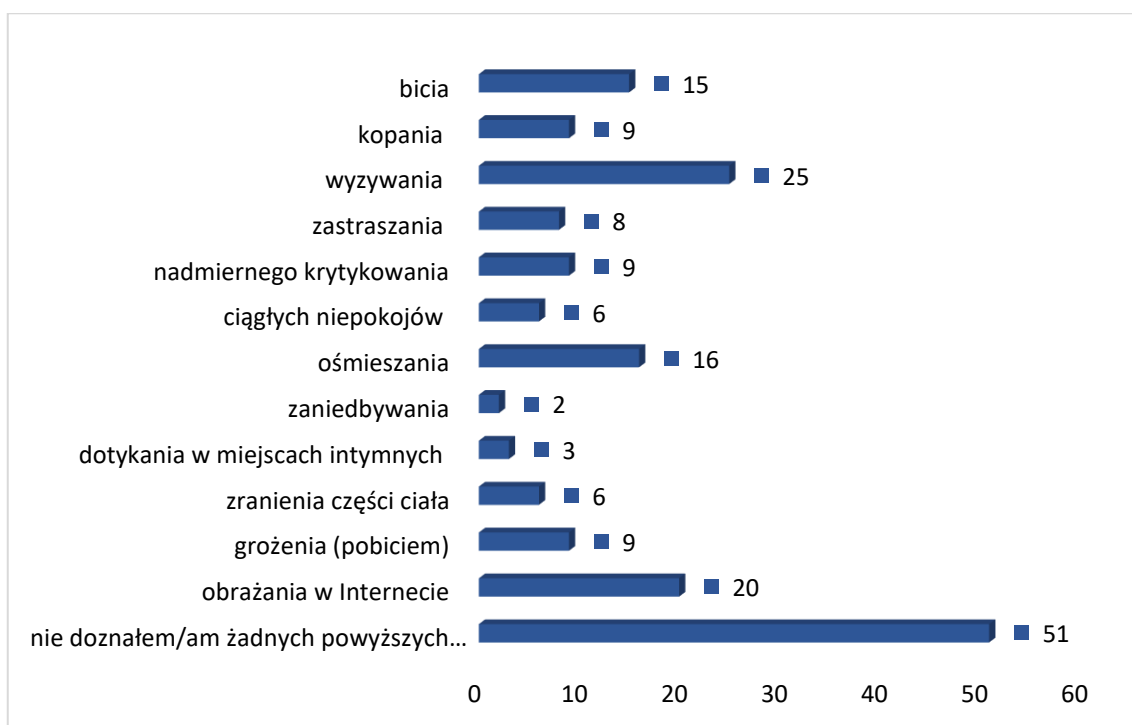
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

3. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

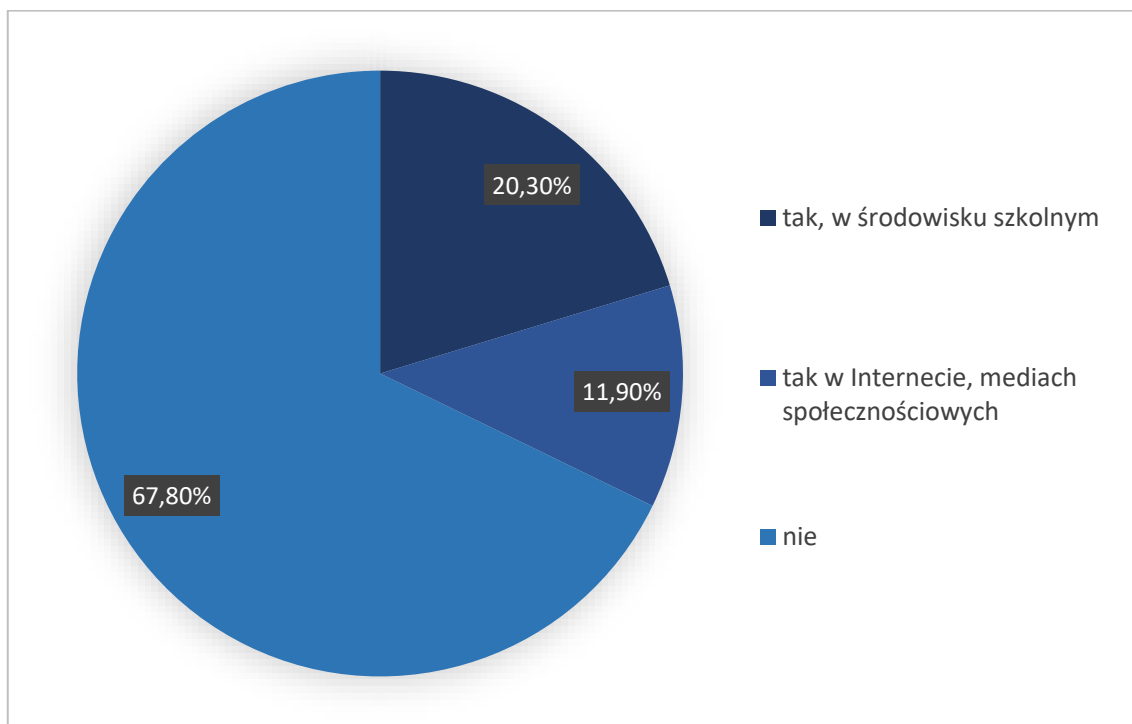
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

4. Czy doznałeś/łaś wskazanych poniżej zachowań? (zaznacz dowolną ilość odpowiedzi)

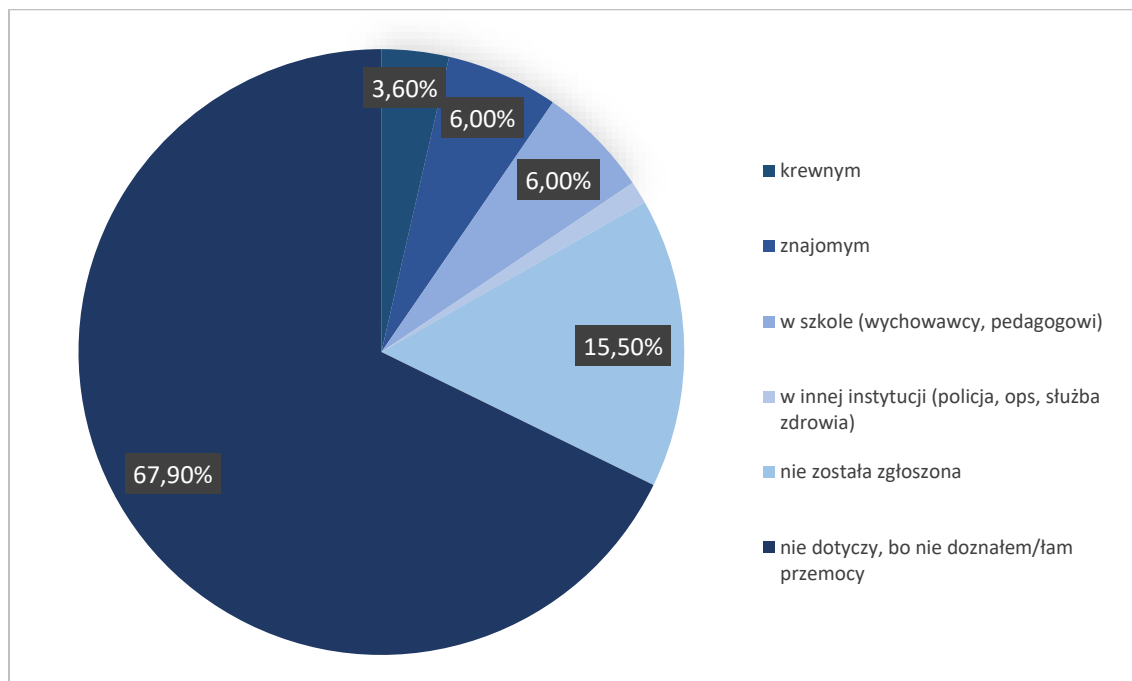
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

5. Czy doświadczyłeś/łaś przemocy?

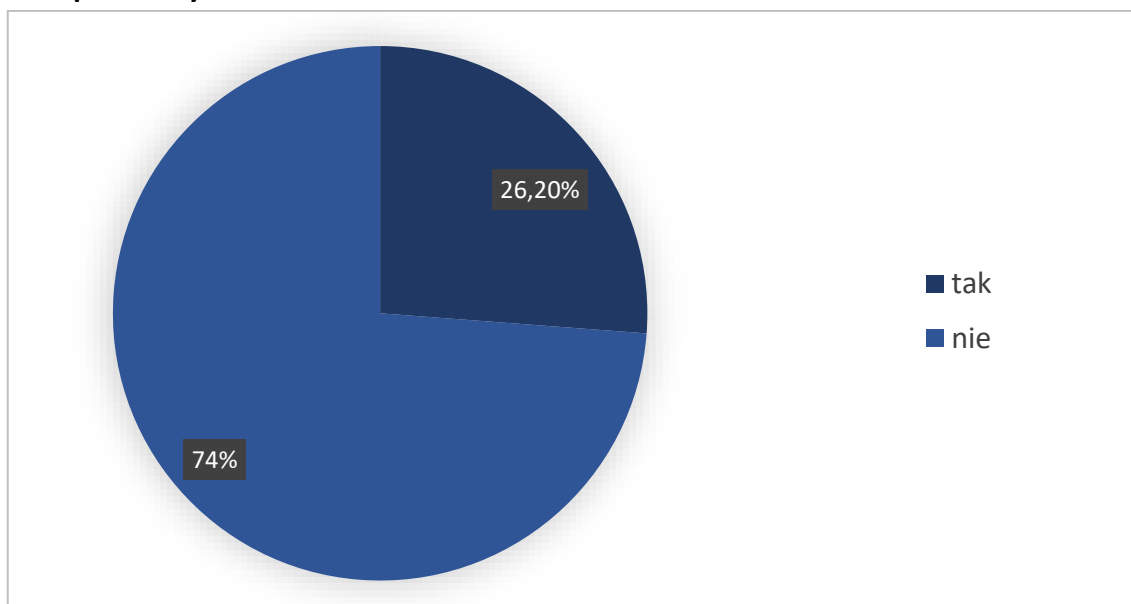
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

6. Czy stosowana przemoc wobec Ciebie była zgłoszona?

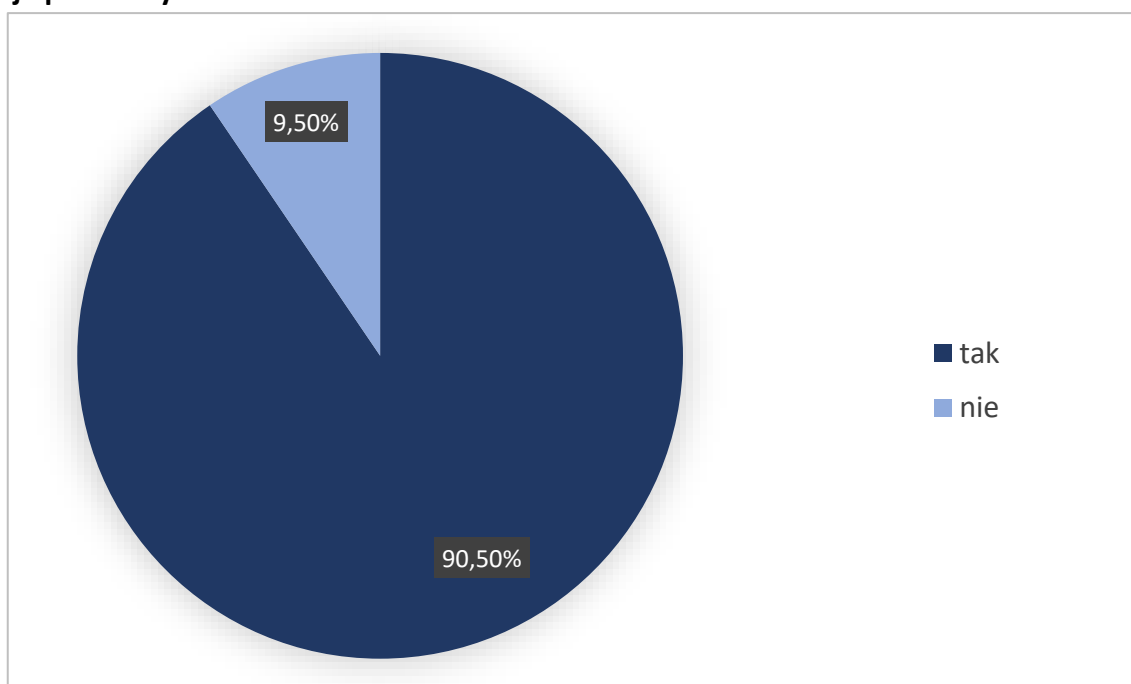
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

7. Czy znasz kogoś ze swojego otoczenia, kto doznaje przemocy lub podejrzewasz, że może doznawać przemocy?

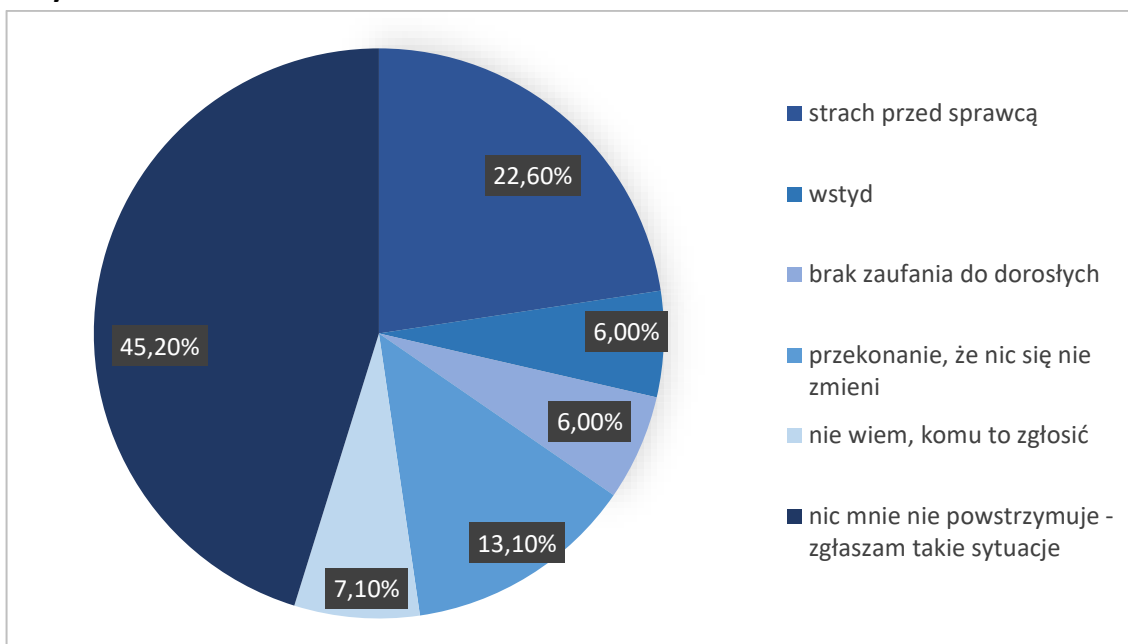
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

8. Czy uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, że ktoś z bliskich czy znajomych doznaje przemocy?

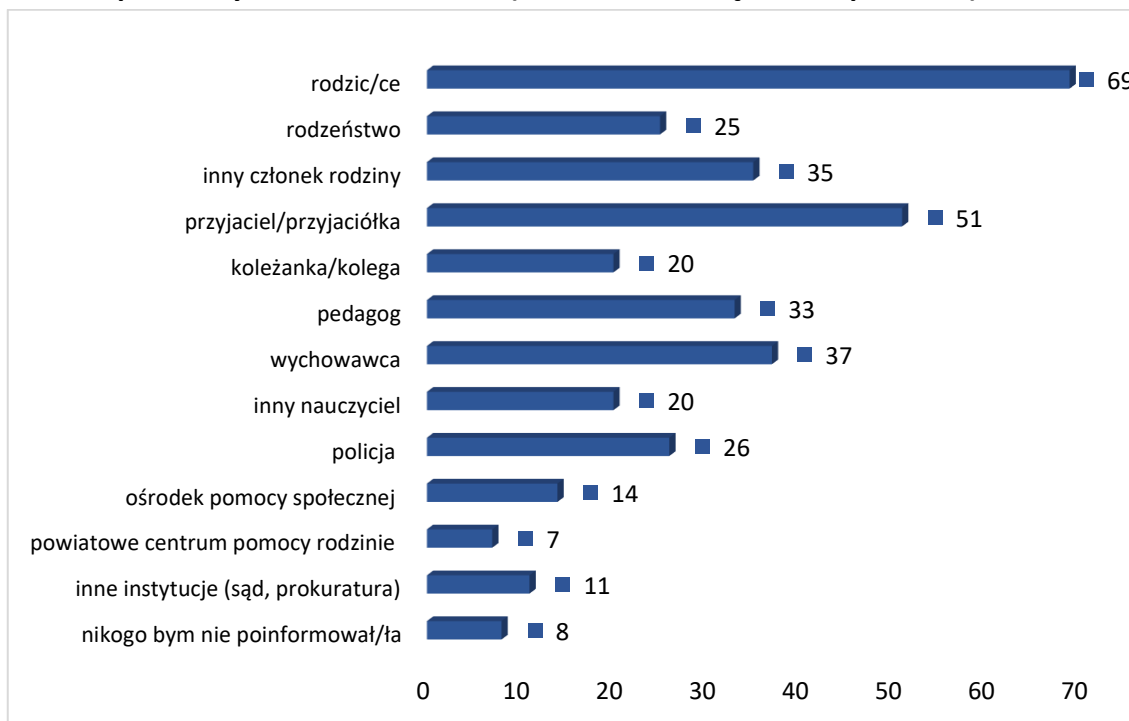
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

9. Co mogłoby powstrzymać Cię przed zgłoszeniem przemocy, jeśli ją zauważysz lub doświadczysz?

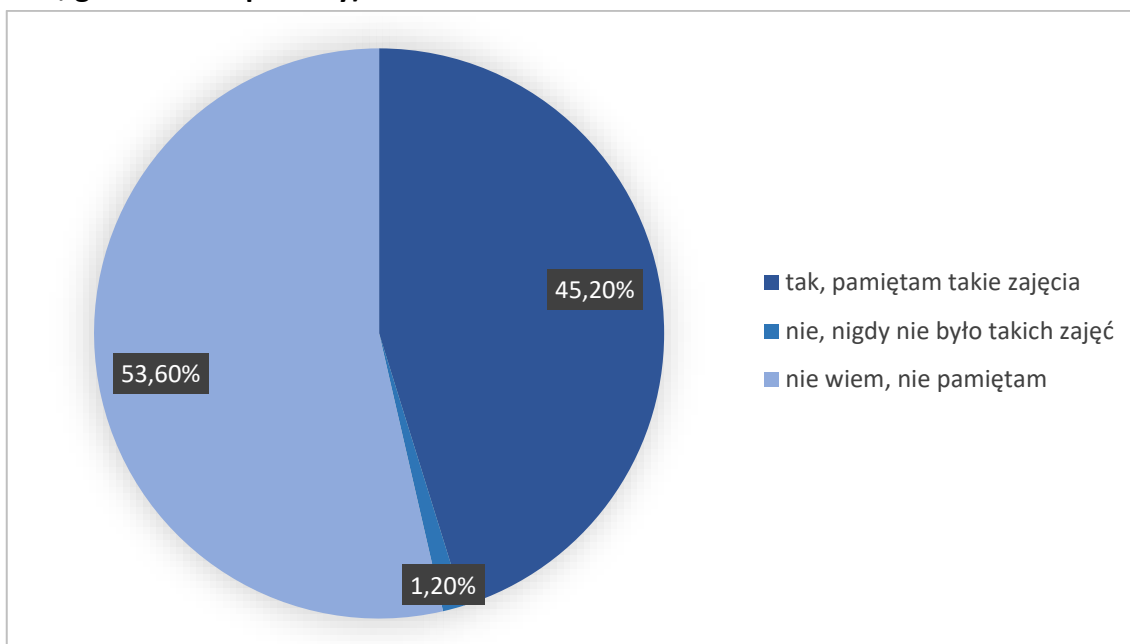
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

10. Wskaż osoby, instytucje do których zwróciłbyś/abyś się o pomoc w sytuacji stosowania wobec Ciebie przemocy w domu lub szkole (zaznacz dowolną ilość odpowiedzi).

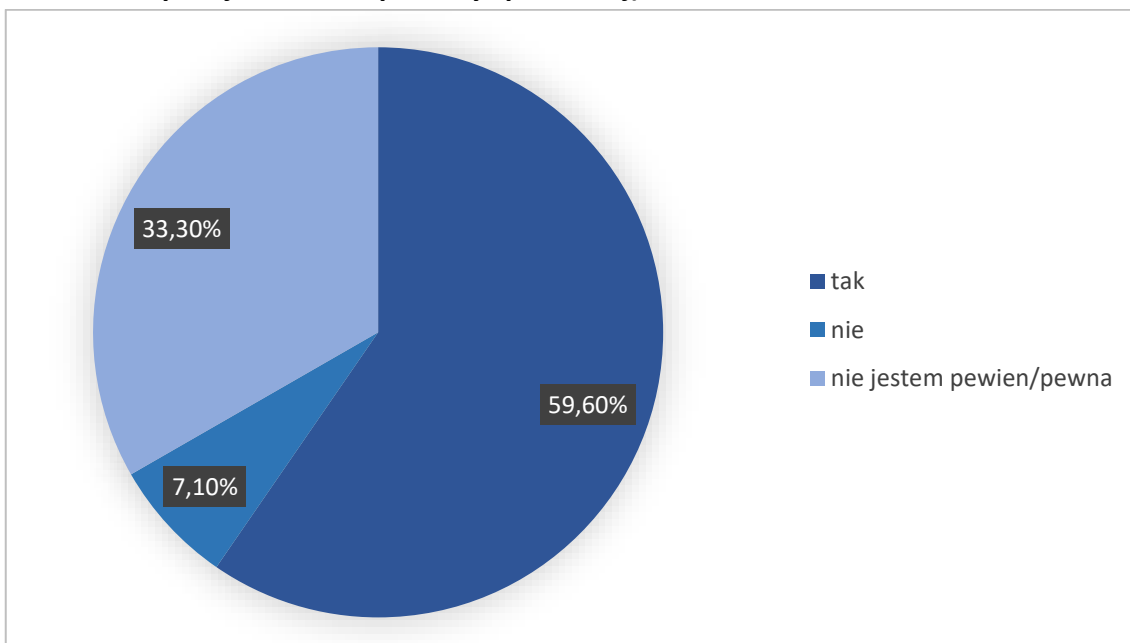
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

11. Czy w Twojej szkole odbywały się zajęcia dotyczące przemocy (jak ją rozpoznać, jak reagować, gdzie szukać pomocy)?

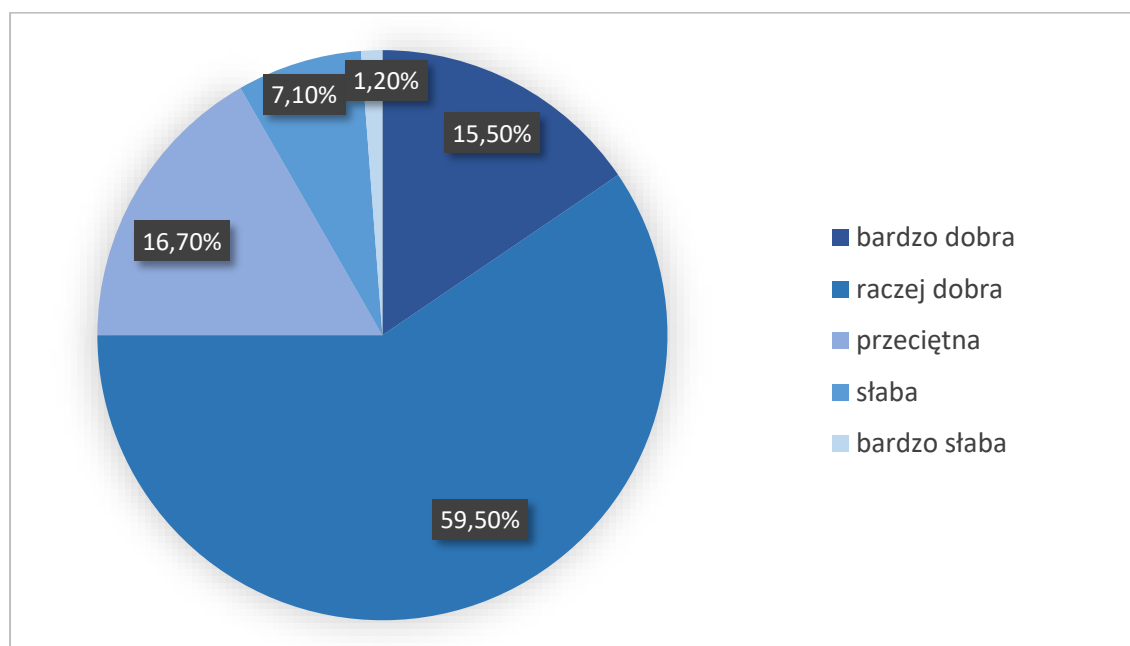
źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

12. Czy wiesz, jak skontaktować się z instytucją pomagającą osobom doznającym przemocy (np. telefon zaufania, policja, ośrodek pomocy społecznej)?

źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

13. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat przemocy i możliwości szukania pomocy?

źródło: opracowanie GOPS na podstawie ankiet

Charakterystyka grupy respondentów badanej w ramach ankiety dla dzieci i młodzieży:

- łącznie 84 respondentów,
- 38 mężczyzn co stanowi 45,20 % i 46 kobiety co stanowi 54,80 %,
- 10 osób w wieku 12 lat co stanowi 11,90 %, 25 osób w wieku 13 lat co stanowi 29,70 %, 13 osób w wieku 14 lat co stanowi 15,50 %, 36 osób w wieku 15 lat co stanowi 42,90 %.

Podsumowanie danych wynikających z przeprowadzonych ankiet w ramach diagnozy:

W przypadku dorosłych respondentów problem przemocy domowej nie jest powszechnie obserwowany, jednakże istnieje grupa osób mająca styczność z występowaniem przemocy domowej. Dorośli mieszkańcy Sulmierzyc są w dużej gotowości, aby zdecydowanie reagować, gdy są świadkami przemocy domowej. W przekonaniu mieszkańców osoby doznające przemocy nie zgłaszają tego faktu z powodu obaw przed osobą stosującą przemoc, wstydu oraz nie wierzą, że jest ktoś w stanie im pomóc. Mieszkańcy posiadają wiedzę o instytucjach, które pomagają osobom doznającym przemocy, jednak z diagnozy wynika potrzeba zwiększenia tej wiedzy i poszerzenia dostępności do informacji o lokalnym systemie wsparcia, wiedza ta powinna być stale aktualizowana. Przeprowadzone badania pokazują, że wsparcie osób doznających przemocy pozwoli na zbudowanie zaufania do instytucji, jak i przekonania, że oferowana pomoc przyniesie

pozytywny skutek. Respondenci wykazują największe zaufanie do instytucji oraz ich pracowników, takich jak policja, gminny ośrodek pomocy społecznej i szkoły, co podkreśla ich kluczową rolę w środowisku lokalnym w przeciwdziałaniu przemocy domowej. Potrzebne jest również wdrożenie większej ilości działań profilaktycznych i edukacyjnych w szkołach na temat przemocy domowej. Mieszkańcy gminy oceniają działania pomocowe i wspierające wobec osoby doznającej przemocy jako niewystarczające, co wskazuje na potrzebę poszerzania oferty. Mieszkańcy dostrzegają problem przemocy domowej, choć w ich opinii jest on marginalny, wskazują, że dominującymi przyczynami przemocy domowej są uzależnienia (m. in. alkohol) oraz złe wzorce przekazywane międzypokoleniowo. Ankietowani wskazują także, że służby pomocowe nie w każdym przypadku odpowiednio reagują na zjawisko przemocy, co wskazuje na potrzebę podniesienia kwalifikacji pracowników instytucji. Respondenci posiadają wiedzę nt. przemocy domowej, aczkolwiek wynika potrzeba edukowania w kwestii reagowania na przemoc domową i podejmowania odpowiedzialności w zakresie jej przeciwdziałania. Dużym problemem w gminie Sulmierzyce jest stosowanie przemocy przez rodziców. Jednakże to partnerzy, konkubenci są najczęstszymi osobami stosującymi przemoc domową. Dominuje stosowanie przemocy psychicznej, która jest trudna do udowodnienia przez osobę doznającą przemocy. Mieszkańcy wykazują chęć do poszerzania swej wiedzy w zakresie przemocy domowej poprzez udział w działaniach organizowanych przez instytucje z terenu gminy, jednocześnie posiadają wystarczającą wiedzę na temat procedury Niebieskiej Karty.

W przypadku dzieci i młodzieży zjawisko przemocy kojarzone jest głównie z przemocą fizyczną oraz psychiczną. Ankietowani postrzegają, że środowisko domowe jest bezpieczne, to w szkole czują się bardziej narażeni na przemoc. Z ankiet wynika, że pedagodzy powinni stale być edukowani nt. pomocy dzieciom doznającym przemocy. Uczniowie akcentują, że częściej doświadczają przemocy psychicznej niż fizycznej, zachowania te często przejawiają się w Internecie. Co trzeci uczeń jest doświadczany przemocy w środowisku szkolnym i/ lub w Internecie. Tak wysoki odsetek wskazuje na konieczność podjęcia działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród pracowników oświaty, jak i wśród uczniów. Z badania wynika, że dzieci rzadko korzystają z pomocy, nie zgłaszają, że są osobami doznającymi przemocy, co czwarty uczeń wie lub podejrzewa kto z jego otoczenia doznaje przemocy. Ankietowani są zgodni, że przypadki przemocy należy zgłaszać. Prawie połowa z nich od razu informuje dorosłych, aczkolwiek wielu uczniów boi się to zrobić lub nie ma wiedzy, bądź zaufania do dorosłych, aby to zrobić. Oznacza to, że

uczniowie potrzebują wsparcia psychicznego oraz edukacji. Uczniowie największym zaufaniem darzą rodziców oraz przyjaciół – swoje najbliższe otoczenie. W znacznie niższym stopniu są skłonni powiedzieć o byciu osobą doznającą przemocy pedagogom oraz pracownikom instytucjonalnym i służbom porządkowym. Być może to wynik braku świadomości o możliwościach pomocy (wielu z nich nie jest pewnych posiadanych informacji o możliwościach kontaktu z instytucjami). Należy ich objąć edukacją oraz budować zaufanie do instytucji, gdyż, jak sami przyznają, nie pamiętają prowadzonych przez szkołę zajęć dotyczących przemocy. Istnieje potrzeba systematycznej edukacji o formach przemocy, sposobach reagowania i dostępnych źródłach pomocy.

Po przeprowadzonym badaniu nasuwają się następujące rekomendacje do dalszych działań:

a) w zakresie edukacji i profilaktyki

- organizować szkolenia i warsztaty dla mieszkańców z zakresu rozpoznawania przemocy, reagowania oraz znajomości lokalnych procedur pomocowych,
- prowadzić działania informacyjne w szkołach, np. lekcje i kampanie oparte na przykładach, filmach i rozmowach z przedstawicielami służb,
- zwiększyć dostępność materiałów informacyjnych – ulotek, plakatów, broszur, a także treści internetowych z numerami telefonów zaufania i adresami instytucji.

b) w zakresie współpracy instytucjonalnej

- wzmocnić współpracę międzyinstytucjonalną (GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe), wspólne zespoły robocze i wymiana informacji,
- usprawniać procedurę reagowania na przypadki przemocy, w tym skrócenie czasu interwencji i zapewnienie lepszej komunikacji między służbami,

c) w zakresie wsparcia osób doznających przemocy

- zapewniać anonimowość i bezpieczeństwo osób zgłaszających przypadki przemocy poprzez zapewnienie dyskretnego kontaktu (np. telefon, e-mail, skrzynka zaufania),
- prowadzić działania informacyjne o dostępnych świadczeniach, pomocy psychologicznej i prawnej.

d) w zakresie działań strategicznych

- uwzględniać problematykę przemocy domowej w lokalnych programach przeciwdziałania uzależnieniom, integracji społecznej i polityce zdrowotnej gminy,
- prowadzić systematyczny monitoring i ewaluację działań profilaktycznych, np. z wykorzystaniem powtarzalnych badań ankietowych.

Przeprowadzona analiza ankiet potwierdza, że mieszkańcy Gminy Sulmierzyce są świadomi istnienia zjawiska przemocy domowej, jednak wciąż potrzebują wiedzy, wsparcia i odwagi w reagowaniu. Wdrażanie rekomendowanych działań może przyczynić się do zwiększenia skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, wzmocnienia współpracy instytucjonalnej oraz poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

2. W ramach opracowania diagnozy pozyskano również dane z Komendy Powiatowej Policji w Pajęcznie w zakresie liczby interwencji domowych związanych z podejrzeniem przemocy domowej, liczby założonych Niebieskich Kart oraz liczby osób stosujących przemoc domową objętych postępowaniem karnym na przestrzeni lat 2021-2024.

Tabela 2. Interwencje funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Pajęcznie związane z podejrzeniem przemocy domowej w latach 2021-2024

Interwencje domowe związane z podejrzeniem przemocy domowej	Lata			
	2021	2022	2023	2024
	28	45	44	48

Z analizy danych policyjnych w okresie od 2021 do 2024 roku liczba interwencji związanych z przemocą domową **systematycznie rosła**, z wyjątkiem niewielkiego spadku w 2023 roku:

- **2021–2022:** wyraźny wzrost o 17 interwencji **(+61%)**,
- **2022–2023:** stabilizacja (spadek o 1 interwencję, **–2%**),
- **2023–2024:** ponowny wzrost o 4 interwencje **(+9%)**.

Ogółem w latach 2021–2024 liczba interwencji zwiększyła się z 28 do 48, czyli o **71%**.

Stały wzrost liczby interwencji może świadczyć o:

- wzroście zaufania społecznego do służb mundurowych i większej gotowości do zgłaszania przypadków przemocy,
- intensyfikacji działań prewencyjnych i większej czujności służb,
- utrzymujących się problemach społecznych (np. uzależnienia, konflikty rodzinne, problemy ekonomiczne).

Niejednokrotnie osobami stosującymi przemoc domową na terenie gminy Sulmierzyce są osoby nadużywające alkoholu. Biorąc pod uwagę powyższe istotne jest podejmowanie działań profilaktycznych podejmowane względem takich osób.

Liczba interwencji w sprawach przemocy domowej w powiecie pajęczańskim w latach 2021–2024 **utrzymuje się na wysokim poziomie**, z wyraźną tendencją wzrostową.

Może to wskazywać zarówno na **zwiększoną skuteczność ujawniania przypadków przemocy**, jak i na **utrzymującą się skalę zjawiska**.

W związku z tym konieczne jest:

- dalsze wzmacnianie współpracy między policją, ośrodkami pomocy społecznej i szkołami,
- kontynuowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych,
- zapewnienie wsparcia psychologicznego i prawnego osobom dotkniętym przemocą.

Tabela 3. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2021-2024

Liczba założonych Niebieskich Kart	Lata			
	2021	2022	2023	2024
	1	2	8	3

Należy przypomnieć, że Niebieska Karta to procedura stosowana w Polsce w przypadku podejrzenia przemocy domowej. Jej celem jest ochrona osób doznających przemocy i zatrzymanie przemocy. Procedurę może rozpocząć policja, pomoc społeczna, oświata, ochrona zdrowia lub komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – nie jest potrzebna zgoda osoby pokrzywdzonej. Po założeniu Niebieskiej Karty wypełnia się formularz opisujący sytuację przemocy, a następnie powoływana jest grupa diagnostyczno-pomocowa, która opracowuje plan pomocy osobie doznającej przemocy i monitoruje sprawę.

W latach 2021–2024 widać **zmienną dynamikę** liczby zakładanych Niebieskich Kart:

- w latach 2021–2022 nastąpił **nieznaczny wzrost** (z 1 do 2 kart),
- w roku 2023 liczba kart **gwałtownie wzrosła** do 8,
- w 2024 roku odnotowano **spadek do 3 kart**.

Wzrost w 2023 roku może świadczyć o:

- nasileniu zjawiska przemocy domowej,
- większej świadomości społecznej i zaufaniu do instytucji pomocowych,
- skuteczniejszym działaniu służb (np. policji, OPS-u, szkół) w identyfikowaniu przypadków przemocy.

Spadek w 2024 roku może oznaczać:

- poprawę sytuacji rodzinnej w gminie,
- skuteczność wcześniejszych interwencji,

- lub mniejsze ujawnianie przypadków (co niekoniecznie oznacza realny spadek przemocy).

Ogólnie w analizowanym okresie (2021–2024) należy zauważyć, że ogólny wzrost liczby Niebieskich Kart. Dane wskazują na potrzebę **kontynuacji działań profilaktycznych**, edukacyjnych i wsparcia rodzin zagrożonych przemocą.

Tabela 4. Liczba osób stosujących przemoc domową objętych postępowaniem karnym

Liczba osób stosujących przemoc domową objętych postępowaniem karnym	Lata			
	2021	2022	2023	2024
	1	2	5	3

W analizowanym okresie (2021–2024) liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których wszczęto postępowania karne, **uległa wyraźnym zmianom**:

- **2021–2022**: nieznaczny wzrost (z 1 do 2 osób stosujących przemoc domową),
- **2022–2023**: **znaczny wzrost** – z 2 do 5 osób stosujących przemoc domową **(+150%)**,
- **2023–2024**: spadek do 3 osób stosujących przemoc domową **(–40%)**.

Ogólnie w ciągu czterech lat liczba postępowań miała tendencję wzrostową.

Wzrost w 2023 roku może wskazywać na:

- nasilenie przypadków przemocy domowej,
- skuteczniejsze działania organów ścigania,
- większą liczbę zgłoszeń i świadków reagujących na przemoc,
- lepszą współpracę instytucji (np. policji, OPS, prokuratury).

W latach 2021–2024 liczba osób stosujących przemoc domową objętych postępowaniem karnym **utrzymywała się na niewielkim, ale rosnącym poziomie**. Najwięcej postępowań wszczęto w **2023 roku**, co może być sygnałem **większej skuteczności wykrywania i reagowania na przemoc**. Spadek w 2024 roku nie powinien być interpretowany jednoznacznie pozytywnie — może oznaczać zarówno poprawę sytuacji, jak i **niedostateczne ujawnianie przypadków przemocy**.

Rekomendacje:

- kontynuacja działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- dalsze wzmacnianie współpracy między policją, OPS i prokuraturą,
- rozwijanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

3. Dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w latach 2021-2024

Tabela 5. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Mierniki	2021	2022	2023	2024
Liczba osób dotkniętych przemocą domową	11	2	14	14
Liczba dzieci w rodzinach dotkniętych przemocą domową	4	0	5	4
Liczba rodzin objętych działaniami „Niebieskiej Karty” ze względu na problem przemocy psychicznej	4	1	8	8
Liczba rodzin objętych działaniami „Niebieskiej Karty” ze względu na problem przemocy fizycznej	2	0	6	7
Liczba rodzin objętych działaniami „Niebieskiej Karty” ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	0	0

W latach 2021-2024 liczba osób dotkniętych przemocą domową utrzymywała się na zróżnicowanym poziomie. W 2021 roku odnotowano 11 osób poszkodowanych, w 2022 roku nastąpił znaczący spadek do 2 osób, natomiast w kolejnych latach liczba ta wzrosła i ustabilizowała się w 2023 i 2024 roku. Podobny wynik odnotowano w przypadku dzieci. Głównie występującym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna, następnie fizyczna. W latach 2021-2024 nie odnotowano przypadków przemocy seksualnej.

Rekomendacje:

- kontynuacja działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, realizacja procedur „Niebieskiej Karty”,
- kontynuacja działań profilaktycznych, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy psychicznej i fizycznej.

Do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie przemocy domowej w Gminie można zaliczyć grupy, instytucje i organizacje funkcjonujące na jej terenie lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc. Poniższy wykaz przedstawia tego rodzaju podmioty świadczące wsparcie dla ludności gminy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach,
- Urząd Gminy Sulmierzyce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulmierzycach,
- Komenda Powiatowa Policji w Pajęcznie,

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach,
- Poradnia Życia Rodzinnego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pajęcznie,
- Klub Pacjenta dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu w Pajęcznie.

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY:

- niska przestępczość na terenie gminy,
- dogodne położenie – dostęp do sąsiednich gmin z szerszą ofertą profilaktyczną i leczniczą,
- dobrze funkcjonujące placówki oświatowe (przedszkola, szkoły),
- aktywność Gminnej Biblioteki Publicznej i organizacja czasu wolnego dla mieszkańców,
- działalność świetlic wiejskich sprzyjająca integracji lokalnej społeczności,
- współpraca z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów społecznych,
- możliwości prawne i finansowe działań profilaktycznych,
- instytucje ochrony zdrowia tj. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach,
- działalność Kościoła w zakresie profilaktyki i wsparcia rodzin,
- społeczna akceptacja działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- dostęp do poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego i zawodowego,
- organizowanie prac społecznie użytecznych na terenie gminy,
- aktywność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- kompetentna i zaangażowana kadra pomocy społecznej,
- dobry poziom wiedzy mieszkańców dotyczący zagadnienia przemocy i systemu przeciwdziałania.

SŁABE STRONY:

- wzrost bezrobocia, zwłaszcza wśród młodych mieszkańców,
- brak dużych zakładów pracy i ograniczona liczba nowych miejsc zatrudnienia,
- narastający problem nadużywania alkoholu, narkotyków, uzależnień od Internetu i mediów społecznościowych wśród dorosłych i młodzieży (obniżenie wieku inicjacji alkoholowej),

- niewystarczająca ilość instytucji realizujących zadania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy,
- ograniczenia kadrowe i instytucjonalne w systemie wsparcia środowiskowego,
- niewystarczająca profilaktyka w obszarach już zdiagnozowanych problemów,
- rosnąca przemoc domowa i w środowisku szkolnym,
- pogłębiające się ubóstwo i nierówności społeczne,
- utrwalone stereotypy społeczne utrudniające zmianę postaw i zachowań.

SZANSE:

- rosnąca świadomość społeczna dotycząca zagrożeń wynikających z uzależnień i przemocy,
- rozwój współpracy między instytucjami publicznymi, organizacjami rządowymi i pozarządowymi w działaniach profilaktycznych,
- poszerzanie oferty edukacyjnej i szkoleniowej przygotowującej do rynku pracy,
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy – organizowanie prac społecznie użytecznych, robót publicznych,
- stale doskonaląca swoje umiejętności kadra służb społecznych oraz mundurowych,
- integracja działań służb w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym (przemoc, alkoholizm, narkomania),
- rozwój wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej i wzrost wrażliwości społecznej na potrzeby osób doświadczających przemocy.

ZAGROŻENIA:

- niska wydolność wychowawcza części rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- promowanie konsumpcyjnego, rozrywkowego stylu życia,
- łatwy dostęp do alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- pogarszająca się sytuacja ekonomiczna rodzin i wzrost stresu związanego z utratą pracy czy konfliktami rodzinnymi,
- długi czas oczekiwania na leczenie w placówkach odwykowych,
- niekorzystna sytuacja na rynku pracy i brak stabilnych źródeł utrzymania,
- wzrost liczby osób uzależnionych i doświadczających przemocy domowej.

Analiza SWOT wskazuje, że gmina Sulmierzyce posiada **zaplecze instytucjonalne i społeczne** sprzyjające działaniom profilaktycznym i pomocowym. Jednocześnie wyzwaniem pozostają **problemy strukturalne** – bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia i przemoc domowa. Kluczowe znaczenie ma dalsze **wzmacnianie współpracy między instytucjami**, inwestowanie w profilaktykę oraz **rozwijanie działań aktywizujących i edukacyjnych**, szczególnie skierowanych do młodzieży i rodzin zagrożonych wykluczeniem.

IV. CELE I WSKAŹNIKI PROGRAMU

Cel główny

Przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy na terenie gminy Sulmierzyce

Cele szczegółowe

1. Rozwój działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel realizowany będzie poprzez:

- zwiększenie wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej poprzez długofalową edukację środowiska lokalnego,
- promowanie postaw sprzyjających reagowaniu na przemoc i wzmacnianie odpowiedzialności społecznej w zakresie jej przeciwdziałania.

2. Poprawa dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doświadczających przemocy domowej.

Cel realizowany będzie poprzez:

- zwiększenie skuteczności ochrony i pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez lepszą koordynację działań instytucji,
- działania zmierzające do ograniczenia liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie, poprzez skuteczne wdrażanie wsparcia.

3. Zwiększenie efektywności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel realizowany będzie poprzez:

- ograniczenie liczby przypadków przemocy poprzez skuteczne działania interwencyjne i korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową.

4. Podniesienie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel realizowany będzie poprzez:

- wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do udzielania pomocy rodzinom z problemem przemocy,
- podniesienie kwalifikacji przedstawicieli służb i instytucji w zakresie rozpoznawania, reagowania i współpracy międzyinstytucjonalnej.

Tabela 6. Proponowane do osiągnięcia wskaźniki programu

Cel	Proponowane wskaźniki realizacji
1. Rozwój działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	- liczba inicjatyw społecznych podejmowanych przez mieszkańców i instytucje, - liczba zgłoszeń przypadków przemocy pochodzących od osób postronnych (świadków).
2. Poprawa dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.	- liczba osób objętych pomocą instytucjonalną, - liczba przypadków, w których wdrożono procedurę Niebieskiej Karty, - liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych, - liczba rodzin objętych długofalowym wsparciem (odsetek rodzin, w których liczba interwencji spadła w porównaniu do roku poprzedniego), - liczba opracowanych i zrealizowanych indywidualnych planów pomocy, - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, - liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych.
3. Zwiększenie efektywności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.	- liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych lub terapeutycznych, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, - liczba osób, wobec których zastosowano środki ochrony osób doznających przemocy (np. nakaz opuszczenia mieszkania), - liczba nałożonych środków zapobiegawczych (zakazów/nakazów) wobec osoby stosującej przemoc
4. Podniesienie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	- liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów i konferencji, - liczba przeszkolonych osób (pracowników OPS, policji, oświaty, zdrowia itp.), - liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu współpracy interdyscyplinarnej, - liczba wspólnych inicjatyw lub projektów podejmowanych przez różne służby.

V. HARMONOGRAM ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PROGRAMU

Cel szczegółowe	Zadania / działania szczegółowe	Realizatorzy / odpowiedzialni	Partnerzy	Termin realizacji	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji
1. Rozwój działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	1.1. Organizacja kampanii informacyjnych, prelekcji dla mieszkańców, publikacja i kolportaż materiałów edukacyjno-informacyjnych	OPS, Urząd Gminy	Szkoły, Policja, NGO, GOK, Parafie, media lokalne	2026-2030	Przygotowanie materiałów edukacyjnych, organizacja wydarzeń stacjonarnych i online, dystrybucja ulotek i plakatów	- liczba kampanii, - liczba uczestników, - liczba materiałów informacyjnych - liczba publikacji - liczba artykułów lub postów w Internecie
	1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach/placówkach dotyczących reagowania na przemoc i kształtowania postaw empatii, w tym warsztatów, konkursów	Szkoły, pedagodzy, psychologowie, OPS	OPS, Policja, Poradnia Psych.-Pedagogiczna	2026-2030	Lekcje wychowawcze i warsztatowe, scenki i gry edukacyjne, spotkania z ekspertami	- liczba zajęć, - liczba uczniów uczestniczących - liczba konkursów, prelekcji
	1.3. Udział w ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych kampaniach informacyjnych/programach	OPS, Urząd Gminy	NGO, media	2026-2030	Koordinacja lokalnych działań z ogólnopolskimi inicjatywami, publikacje w mediach, udział w wydarzeniach publicznych	- liczba akcji/kampanii - liczba materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów)
	1.4. Organizacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, uczniów oraz dorosłych mieszkańców	OPS, Urząd Gminy,	Szkoły, instytucje kultury, świetlice	2026-2030	Organizacja zajęć pozalekcyjnych, zajęć rozwijających zainteresowania, wydarzeń, warsztatów, wyjazdów i innych form spędzania czasu wolnego.	- liczba form grupowych spędzania czasu wolnego - liczba świetlic

Cel szczegółowe	Zadania / działania szczegółowe	Realizatorzy / odpowiedzialni	Partnerzy	Termin realizacji	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji
2. Poprawa dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej	2.1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, realizacja zadań przez grupy diagnostyczno-pomocowe oraz zapewnienie bieżącej obsługi procedury Niebieskiej Karty i prowadzenie indywidualnych planów pomocy	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, grupa diagnostyczno-pomocowe	Policja, Oświata, Służba zdrowia	ciągłe	Spotkania ZI, spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, wypełnianie dokumentacji, koordynacja działań międzyinstytucjonalnych	- liczba NK, - liczba rodzin objętych planem pomocy - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, - liczba spotkań grupy diagnostyczno-pomocowej
	2.2. Udzielanie wsparcia/poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego osobom doznającym przemocy	OPS, Punkty konsultacyjne, komisja alkoholowa	PCPR, organizacje pomocowe	ciągłe	Poradnictwo indywidualne i grupowe, konsultacje telefoniczne i online, tworzenie planów wsparcia	- liczba osób objętych pomocą, - liczba godzin poradnictwa - liczba osób korzystających z pomocy GOPS - liczba zakończonych Niebieskich Kart
	2.3. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których wcześniej występowała przemoc	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, grupa diagnostyczno-pomocowa	Policja, kuratorzy sądowi	ciągłe	Wizyty środowiskowe, analiza dokumentacji, spotkania z rodzinami	- liczba rodzin monitorowanych, - liczba ponownych interwencji

Cel szczegółowe	Zadania / działania szczegółowe	Realizatorzy / odpowiedzialni	Partnerzy	Termin realizacji	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji
3. Zwiększenie efektywności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	3.1. Kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub terapeutycznych, udzielanie poradnictwa i kierowanie do innych instytucji z zakresu poradnictwa	Sąd, OPS, Policja	PCPR, NGO prowadzące programy	ciągłe	Skierowania do programów, udział w zajęciach grupowych i indywidualnych, kontrola realizacji programu	- liczba skierowanych, - liczba uczestników, - liczba ukończonych programów - liczba porad/skierowań
	3.2. Stosowanie wobec osób stosujących przemoc środków zapobiegawczych nakazów i zakazów (m.in. zakaz zbliżania, zakaz kontaktów, nakaz opuszczenia)	Sąd, Policja	OPS	ciągłe	Wydawanie przez Policję i Sąd nakazów i zakazów osobom stosującym przemoc	- liczba wydanych nakazów (Sąd, Policja) - liczba wydanych zakazów (Sąd, Policja)
	3.3. Monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc po zakończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	OPS, kuratorzy sądowi	Policja, PCPR	ciągłe	Wizyty kontrolne, rozmowy indywidualne, raportowanie przypadków	- liczba monitorowanych osób

Cel szczegółowe	Zadania / działania szczegółowe	Realizatorzy / odpowiedzialni	Partnerzy	Termin realizacji	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji
4. Podniesienie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	4.1. Organizacja szkoleń, spotkań i warsztatów dla pracowników instytucji pomocowych, oświaty, służby zdrowia i policji, uczestnictwo w szkoleniach, spotkaniach przedstawicieli instytucji ds. przeciwdziałania przemocy	OPS, Zespół Interdyscyplinarny	PCPR, organizacje szkoleniowe	minimum co 2 lata	Szkolenia stacjonarne i online, warsztaty praktyczne, studia przypadków	- liczba szkoleń, - liczba uczestników
	4.2. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między instytucjami opracowanie lokalnych procedur współpracy międzyinstytucjonalnej	OPS, Urząd Gminy	Zespół Interdyscyplinarny, NGO	2026-2030	Spotkania robocze, konferencje, superwizje, raportowanie dobrych praktyk, analiza dotychczasowych procedur, konsultacje międzyinstytucjonalne, opracowanie i wdrożenie nowych procedur	- liczba spotkań, - liczba instytucji uczestniczących

VI. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROGRAMU, MONITORING I EWALUACJA

Monitoring opierał się będzie na sprawozdawczości prowadzonej przez właściwe podmioty:

- zbieraniu danych na temat przemocy, jej zakresu oraz analizie tych danych.
- przygotowaniu i przedstawieniu sprawozdania rocznego,

Wójt Gminy Sulmierzyce powołuje Zespół Interdyscyplinarny, którego działania są integralną częścią Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026-2030. Zespół może podejmować niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów Programu. Koordynatorem realizacji zadań Programu jest **Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulmierzycach**. Osoba odpowiedzialna za realizację programu prowadzi stały monitoring realizacji zadań przyjętych w programie oraz przygotowuje roczne sprawozdanie z wykonania zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026-2030. Ewaluacja pozwoli na ocenę mocnych i słabych stron podejmowanych działań weryfikowanych za pomocą wywiadów środowiskowych, sprawozdań z prac grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego, a także protokołów z spotkań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, audyt dostępnych danych.

Realizacja programu, zgodnie z przyjętymi celami szczegółowymi oraz harmonogramem działań, pozwoli osiągnąć następujące rezultaty:

1. **Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy**

Dzięki wdrożeniu procedury „Niebieskiej Karty”, indywidualnych planów pomocy oraz wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, osoby doświadczające przemocy będą mogły liczyć na szybszą i bardziej kompleksową pomoc. Rezultatem będzie większa liczba osób doznających przemocy domowej objętych wsparciem.

2. **Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawach przeciwdziałania przemocy**

Organizacja kampanii społecznych, warsztatów edukacyjnych oraz działań promujących postawy prospołeczne przyczyni się do budowania aktywnego społeczeństwa, gotowego reagować na przemoc i wspierać osoby jej doświadczające. W rezultacie wzrośnie liczba zgłoszeń oraz inicjatyw społecznych przeciw przemocy.

3. **Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z problemem**

Działania edukacyjne w szkołach, prelekcje dla mieszkańców oraz dystrybucja materiałów informacyjnych zwiększą świadomość społeczną dotyczącą mechanizmów przemocy, jej skutków oraz dostępnych form wsparcia. Rezultatem będzie lepsze rozpoznawanie przemocy i wzrost umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych.

4. **Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej**

Skierowanie osób stosujących przemoc do programów korekcyjno-edukacyjnych stosowania środków zapobiegawczych (zakazu kontaktu i zbliżania/nakazów opuszczenia domu) oraz monitoring sytuacji rodzin po interwencjach pozwoli ograniczyć liczbę nowych i powtarzających się

przypadków przemocy. Rezultatem będzie spadek liczby interwencji w rodzinach oraz większa skuteczność działań prewencyjnych.

5. Przerwanie kręgu milczenia związanego z przemocą

Działania informacyjne i edukacyjne, w tym prowadzenie kampanii oraz spotkań społecznych, mają na celu przełamanie tabu wokół przemocy domowej, zachęcanie do zgłaszania incydentów oraz umożliwienie osobom doznającym przemocy domowej korzystania z pomocy. Rezultatem będzie większa liczba świadomych zgłoszeń i otwartość społeczna wobec problemu przemocy.

6. Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej

Szkolenia, warsztaty, superwizje i wymiana doświadczeń międzyinstytucjonalnych podniosą wiedzę i umiejętności pracowników OPS, Policji, służby zdrowia, oświaty i organizacji pozarządowych. Rezultatem będzie bardziej profesjonalne, skoordynowane i skuteczne działanie instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

7. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy

Wdrożenie spójnych procedur współpracy między instytucjami oraz rozwój punktów konsultacyjnych i poradnictwa sprawi, że wsparcie dla osób doznających przemocy będzie szybciej dostępne, łatwiejsze do znalezienia i bardziej kompleksowe. Rezultatem będzie większa liczba osób korzystających z pomocy oraz poprawa jakości świadczonych usług.

Wdrażanie Programu pozwoli na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, poprawę dostępności pomocy specjalistycznej, rozwój działań profilaktycznych, wzrost skuteczności interwencji, upowszechnianie postaw sprzyjających reagowaniu na przemoc oraz budowanie lokalnej kultury odpowiedzialności i solidarności. Jego realizacja ma prowadzić do budowania gminy, w której każdy mieszkaniec, niezależnie od wieku, sytuacji rodzinnej czy społecznej, może czuć się bezpieczny, wysłuchany i chroniony.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026-2030 są:

- środki zabezpieczane corocznie w budżecie gminy w dziale 852 Pomoc Społeczna w rozdziale 85205 – Przeciwdziałanie przemocy domowej – 10 000,00 zł
- środki zabezpieczane na rok 2026 w budżecie gminy w dziale 852 Pomoc Społeczna w rozdziale 85205 – Przeciwdziałanie przemocy domowej – 10 000,00 zł.

Program może być finansowany z innych źródeł.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy Sulmierzyce,
- placówkami oświatowymi z terenu gminy,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendą Powiatową Policji w Pajęcznie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Samodzielnym Publicznym Gminnym Ośrodkiem Zdrowia w Sulmierzycach,
- Poradnią Życia Rodzinnego,
- Gminną Biblioteką Publiczną w Sulmierzycach,
- członkami klubu Senior +,
- społecznością lokalną.

PODSUMOWANIE

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sulmierzyce na lata 2026–2030 wynika z obowiązków nałożonych na gminę przepisami art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Stanowi on kompleksową odpowiedź na realne potrzeby mieszkańców gminy Sulmierzyce, wynikające zarówno z przeprowadzonej diagnozy lokalnej, jak i obserwowanych trendów społecznych. Program został przygotowany w oparciu na szeroką i wieloaspektową diagnozę sytuacji społecznej na terenie Gminy Sulmierzyce. Zawarte w nim działania koncentrują się na profilaktyce, edukacji, ochronie osób krzywdzonych oraz zwiększeniu skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.

Program na lata 2026-2030 zakłada cztery kluczowe obszary działań: profilaktykę i edukację, ochronę i wsparcie osób doznających przemocy, oddziaływania wobec osób stosujących przemoc oraz podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli instytucji pracujących z rodzinami. Program przewiduje rozwijanie współpracy pomiędzy służbami społecznymi, oświatowymi, zdrowotnymi i porządkowymi oraz usprawnienie lokalnych procedur, w tym związanych z realizacją procedury Niebieskiej Karty.

Program wpisuje się w cele i kierunki określone w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych. Program na lata 2026-2030 jest wyrazem zaangażowania gminy Sulmierzyce w tworzenie środowiska wspierającego, bezpiecznego i wrażliwego społecznie.